

Obalni toponimi otoka Šolte¹

Marina Marasović-Alujević
Katarina Lozić Knezović
Filozofski fakultet u Splitu
University of Split, Croatia

UDK: 811.163.42'373.21(210.5 Šolta)

Izvorni znanstveni rad
Original Refereed Article

Sažetak

Autorice su u radu prikupile i etimološki obradile obalne toponime srednjodalmatinskog otoka Šolte što je rezultat terenskog ispitivanja lokalnog stanovništva intervjuiranjem i proučavanja starih pomorskih peljara kao i katastarskih podataka. Pored metode usporedbe, rezultati su obrađeni deskriptivnom metodom i analizirani. Detaljnim obilaskom terena sakupljen je dvjesto devedeset i jedan toponim, među kojima su najbrojnija imena uvala. Rad obuhvaća i toponime koji do sada nisu bili obrađeni u jadranskoj toponomastici (kao što su npr. *Säskinja* < lat. *saxum* – kamen, *Grmj* < lat. *grumum* – gomila, *Rūdula* < ven. *rotola* – vrsta ježinca, *Polëbrnjak* < hrv. *rebro*, *Špirün* < ven. *sperone* – kljun broda, *Jorjā* < hrv. *orah*, *Obinūš* < hrv. *bjelušina* (*inula verbasifolia*), *Pòd Mastrinke* < hrv. *mastrinka* – stablo divlje masline; *Prājci* < dalm. *plagia* – obala < grč. *plágios* – kos, postrani, *Zä Zmajñnac* < hrv. *zmajur* (blavor) < prasl. **zmjъ*, *Žoržine* < tal. *Giorgio*, *Görnje* i *Dönje Vine* < stosl. *vinъnъ*). Za neka od imena spomenuta u dosadašnjoj literaturi ponuđeno je novo etimološko rješenje (npr. *Balkün* < lat. *balco* – hrpa; *Šipòva* < lat. *siphonata*, *Pëlegrin* < lat. *St. Pelegrinus*.) Toponimi su prema podrijetlu podijeljeni na one romanske, gdje podrazumijevamo predslavenske i dalmatoromanske (kao što su npr. *Kašjün*, *Komīn*, *Piškéra*, *Stomòrska*), mletačke i talijanske toponime (kao što su npr. *Kažèlale*, *Lantèrna*, *Šëšula*, *Špirün*) te slavenske koje su nastali u doba dolaska prvih Hrvata na otok kao i one kasnije koje su rezultat migracija novoga stanovništva (kao što su npr. *Dragobràća*, *Kàlebova Stīna*, *Pripàlišće*, *Zaščttak*). Obrađeni su i višečlani toponimi kombiniranoga podrijetla (kao što su npr. *Glāva Säskinje*, *Kòzjak Gārma*, *Širòka Pūnta*, *Tovārja Škīna*). U semantičkoj klasifikaciji, toponimi su podijeljeni u 9 skupina i to na imena nastala od zemljopisnim pojmovima (kao npr. *Gūka*, *Jāma*, *Māla Līda*, *Spīle*), prema izgledu i kao metafore (kao što su npr. *Bīskup Rāt*, *Görnja Gřlica*, *Līvka*, *Motīka*), s obzirom na osobitosti tla (kao što su npr. *Gnjilīna*, *Kāmik*, *Māla Stinjīva*, *Savūra*), s obzirom na obilježja (kao što su npr. *Crvēni Rēd*, *Grižavi Ratàc*, *Hriřavica*, *Pòd zä Plāču*), po nazivima biljaka (kao što su npr. *Gràbova Gārma*,

¹ Članak je rezultat rada u okviru projekta „Romanizmi u onomastici grada Splita“, br. 244–2440820–0807 voditeljice prof. dr. sc. Marine Marasović-Alujević (program „Studia Mediterranea“ br. 2440820 voditelj prof. dr. sc. Joško Božanić), odobrenoga od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

Koromäšina Mäla i Vëla, Mäslnica, Vëla Trävna), po nazivima životinja (kao što su npr. *Kälebova Sřina, Mäla Golubñnja Gärma, Pünta Govëdica, Vránjac*), prema ljudskoj djelatnosti (kao što su npr. *Bänje, Cefñska Pasika, Nä Käbel, Piškëra*), povijesno uvjetovana imena (kao što su npr. *Fabrřca, Kräjév Gäj, Stračñnska, Tatñnja Mäla i Vëla*) te imena antroponimskoga postanja (kao što su npr. *Büdva, Lestimerova, Mñjaluka, Väla Marññaräta*). U etimološkoj analizi, toponimi su podijeljeni prema njihovim osobitostima na otočiće kojih je ukupno sedam (kao što su npr. *Grmëj, Kämik, Rüdula, Střpanska*), morske grebene kojih je ukupno pet (kao što su npr. *Kälebova Sřina, Mäli i Vëli Škojřc, Mäli i Vëli Oplövac*), pličine/podmorske hridi kojih je ukupno četrnaest (kao što su npr. *Ispovidñica, Minadüra, Přdikoza, Ždrřilo*), uvale kojih je ukupno sto dvadeset i osam (kao što su npr. *Bëgove Smökve, Dešenjä, Medvřdova, Pogänica*), rtove kojih je ukupno šezdeset i šest (kao što su npr. *Bäd, Dönja i Görnja Gřlica, Rážanj, Sipüja*), garme kojih je ukupno deset (kao što su npr. *Gärma pöd Crjëne Sřine, Hib, Hřipavica, Mäla i Vëla Golubñnja Gärma*) i uzvorske predjele kojih je ukupno šezdeset i jedan (kao što su npr. *Cřno, Čelñnac, Katřida, Savüra*). Autorice zaključuju da je većina toponima na Šolti slavenskoga podrijetla, dok su sačuvani i brojni stari romanski toponimi koji su bili izloženi jezičnoj romansko-slavenskoj simbiozi. Svi toponimi obilježeni su naglascima prema izgovoru lokalnoga stanovništva gdje je sačuvan peteronaglasni sustav $\tilde{}$, $\hat{}$, $\grave{}$, $\acute{}$, $\check{}$, kao i prednaglasna i zanaglasna duljina. Autorice raspravljaju i o mogućnosti podrijetla imena samog otoka, dopunjujući dosadašnje teorije, povezujući toponim s pretpovijesnim apelativom *solta* u značenju ‘otok’.

Gljučne riječi: onomastika, obalni toponimi, otok Šolta, etimologija

1. Uvod²

Podrijetlom imena otoka Šolte, koje prvi put spominje grčki geograf Scylax u V. stoljeću pr. K. (Šimunović, 1987: 147), do danas su se bavili brojni istaknuti lingvisti. Akademik Petar Šimunović (1964: 361) smatra da dosadašnja proučavanja ne daju zadovoljavajući odgovor o jezičnom podrijetlu i etimologiji. Stoga bismo, za ovu priliku, dopunili teorije iznijete u monografiji *Otok Šolta* iz 1990. g. (Bezić, 1990: 9) i povezali toponim s pretpovijesnim apelativom sa značenjem ‘otok’ (Marasović-Alujević, 2011).³

2 Temu ovoga članka u usmenom obliku pod istim naslovom izložili smo na *Petom hrvatskom slavističkom kongresu* 2010. godine u Rijeci. Za ovu priliku, članak je u znatnoj mjeri prerađen i dopunjen.

3 Kao rezultat razmjene mišljenja s prof. Guidom Borghijem sa Sveučilišta u Genovi, iznosimo da hrvatski oblik *Sulet*, koji je nastao od starocrkvenoslavenskoga **Suleŭ* što je metaplazam od **Suleŭta*, odražava dalmatsko **Sülenta* od latinskoga *Sólenta* (s predromanskim naglaskom). Kvantitet korijenskoga vokala nije nastao kao rezultat dalmatoromanske povijesne fonetike kao ni one latinske, iako grčki potvrđuje kratko /o/ (premda bi se moglo tumačiti i interferiranjem nekih poznatijih grčkih toponima), dok bi rekonstruirana fonologija za predromanski i predgrčki zahtijevala dugo /ō/. Stare potvrde nude barem tri varijante kao rezultat nekoliko

Toponimiji otoka Šolte u potpunosti se još u našoj znanosti nije posvetilo dovoljno pažnje. Mada su više o tom pitanju pisali Šimunović, Rubić, Skok i Elezović⁴, otok Šolta spada među nepopisana ili slabo popisana područja (Skračić, 2011: 27). Istraživanja u okviru spomenutog projekta pokazala su da je većina obalnih toponima na Šolti slavenskoga podrijetla. Sačuvani su, međutim, i stari romanski toponimi koji su bili izloženi jezičnoj romansko-slavenskoj simbiozi kao i oni noviji iz mletačkoga razdoblja. Mada je otok intenzivno bio pod romanskim utjecajem kao i obližnji Brač, romanizama je znatno manje, a pogotovo su u obalnoj toponimiji imena iz predslavenskoga razdoblja rijetka. U toponimima je sačuvan peteronaglasni sustav $\text{`}, \text{^}, \text{`}, \text{^}, \text{~}$, kao i prednaglasna i zananaglasna duljina.

Kako se govor stanovnika Šolte, od mjesta do mjesta, u nekim slučajevima u znatnoj mjeri razlikuje, kako u leksiku tako i u naglascima, obalne toponime, odnosno litorime, koji se analiziraju u ovom radu, bilježili smo onako kako ih izgovaraju stanovnici kojima pojedini toponim teritorijalno ili gospodarski pripada.

Prikupljene toponime možemo podijeliti prema nekoliko kriterija:

2. Podjela toponima prema podrijetlu

2.1. Romanski toponimi

Romanske toponime podijelili smo u dvije osnovne skupine.

2.1.1. Predslavenski i dalmatoromanski toponimi

Balkūn, Bānja, Bānje, Brnīstrova, Dešenjā, Frātri, Grižīca, Grmēj, Katrīda, Kašjūn, Komīn, Pēlegrin, Piškēra, Prājci, Sājtiya, Sāsķinja, Stračīnska, Stomōrska, Supētar, Šipōva.

derivacijskih oblika: prije svega *Solenta* < **Sōlentā* i kasnija sufiksacija *Solentia* < **Sōlentiyā*, za razliku od grčkoga *Olýnta*, uz nesigurnu duljinu dočetnoga vokala (naizgled kratkoga, ali bi se moglo raditi o dijalektalnom obliku koji nije jonsko-atičkoga podrijetla s *-a*) pretpostavlja vrlo staro podrijetlo, starije od prijelaza indoeuropskoga predvokalnog početnog */s/ u svegrčko /h/ koje se izgubio u raznim dijalektima (**Solunta* > grč. **Holunta* > *Olýnta*). Usporedba s drugim predromanskim toponimima panonskih regija (čiji je supstrat blizak starodalmatskom) objašnjava vokalizam /u/ kao pravilnu vokalizaciju nultoga prijevojnog stupnja (**/un/* < indoeuropski **/n/*: **Sōluntā* < indoeuropski **Sōln.tā*). Etimologija se odnosi na otoke, glavnu geomorfološku karakteristiku referenta, usp. litvanski *salā* 'otok' (tečenje) < lat. *insula*, malo različita alternativna veza, iz perspektive indoeuropske prapovijesti s latinskim *salum* 'more' i/ili *sāl* 'sol', pošto bi motivacija bila „morski otok“). Upotreba riječi *solta* sa značenjem 'otok' prema tome je, vjerojatno, nastavak vrijednosti prethistorijskoga apelativa. S obzirom na to da venecijanski ne samo tolerira, nego je i razvio vrstu morfofonoleksičkih imena s naglaskom na trećem slogu od kraja sa završetkom na *-nto*, ne bismo prihvatili tezu da je *Solenta* pojednostavnjeni oblik (Bezić, 1990: 9) zbog fonoloških razloga – **Sōleta* (od čega proizlazi *Solta* sa starom sinkopom, prije nego što su intervokalni okluzivi postali zvučni. **Sōleta*, s vokalizmom na kojega nije imao utjecaj dalmatoromanski fonetski razvoj, predstavlja, dakle, nastavak jedne četvrte stare latinske varijante, **Sōleta*, istoga korijena, ali nešto različitoga sufiksa (glagolska imenica umjesto participa prezenta). Treba uzeti u obzir činjenicu da je tvorba participa prošlog *sciolta*, zbog sufiksacije *-to*, *-ta*, u sinkroniji s glagolskom osnovom prvoga lica jednine *scioltg-o* i trećega lica množine *scioltg-ono* uz fonotaktičnu prilagodbu /gt/ u /t/: latinski *exsoluō* ÷ *exsolūta* → praromansko *[eçs'ɔlgo] ÷ *[eçs'ɔlta] > tal. [(f)ɔlgo] ÷ [(f)ɔlta].

4 vidi popis literature

2.1.2. Mletački i talijanski toponimi

Fabrića, Galija, Golija, Kavāl (Māli i Vēli), Kažēla, Kažēle, Kūcotina, Kvādār, Lantērna, Lúkrea, Pāpina Pūnta, Pōšta Grmēj, Pōšte, Rūdula, Savūra, Sipūja, Střličina, Šēšula, Špirūn, Timūn, Žoržine, Žūstova.

2.2. Slavenski toponimi

U ovu skupinu spadaju slavenski toponimi koji su nastali u doba dolaska prvih Hrvata na otok kao i oni kasniji koji su rezultat migracija novoga stanovništva:

Bād, Bočac, Bočić, Bōk o' Rāta, Bolāncina, Brežimerova, Būdva, Cetinska Pašika, Crjēni, Črni Rāt, Cīno, Crvēni Rēd, Čelīnac, Debelac Rāt, Dī Dīda Pēre Guzicu, Dōnja Gřlica, Dōnje Vīne, Dōnji Bōk, Dragīnjina, Dragīnjski Rāt, Dragobrāca, Dražētina, Dubinā Vēla, Dubōka, Dugorāška, Gāj, Glavica, Gnjičina, Gōrnja Gřlica, Gōrnje Vīne, Govēdica, Grābova, Grābov Rāt, Gradāška, Gradina, Gřžavi Ratac, Gřkovo, Gřski Rāt, Gūka, Guzīčevica (Guzica), Hīb, Hrīpavica, Ispovidnica, Ivānkōv Ratac, Jāma, Jorjā, Jūžni Rāt, Kālebova Stīna, Kāmenica, Kāmik, Koromāšina Māla, Koromāšina Vēla, Kosā, Kosā Kāmika, Kosmāti Rāt, Kōška, (Krūšiška) Lučica, Koščē, Kōzjak, Krājēv Gāj, Krīž, Krīžic Māli, Krīžic Vēli, Krīžice, Kūk, Kūpe, Lestimerova, Līvka, Māla Līvka, Māla Sēnska, Māla Stinjīva, Māla Trāvna, Māla Vrkjāča, Marīnca Rāt, Māslinica, Māli Bōk, Māli Oplōvac, Medvidova, Mekīš, Mīce Bočić, Mījaluka, Mīlića Ratac, Mīlotinja, Minadūra, Mlīčnjak, Mlīn, Motīka, Nečūjām, Obinūš, Ōdar, Pājak, Pičēna, Piščēna, Plītka Pūnta, Plītka, Plōče, Plōški Rāt, Plōvci, Pōd Babāsovo, Pod Fāntove Bōre, Podkāmenica, Podkokošica, Pōd Kūpe, Pōd Lūkino, Pōd Mastrinke, Pōd Plōču, Pōd Sēlena, Pōd Sōkole, Pōd Stolac, Pogānica/Pogāniška Glāva, Pojīlo, Pōldov Mekīš, Polēbrnjak, Potkrīž, Potpōldo, Požari, Prāščē Vrīlo, Přdikoza, Přikorukē, Pripālišće, Proklēta, Rākotina, Rāt, Ratac, Rāžanj, Rogāč, Sēnska, Spīle, Stānkova, Stīniška, Stīpanska, Stolac, Strāšelić, Šumpjīvina, Šumpjīvski Ratac, Tānki Ratac, Taťinja, Taťinja Māla, Taťinja Vēla, Teplī Bōk, Točilo, Tovārica, Travīcina, Trāvna, Turskī Bōk, Vāja, Vēla Lūka, Vēla Sēnska, Vēla Stinjīva, Vēla Trāvna, Vēla Vrkjāča, Vēli Bōk, Vēli Dōlac, Vēli Oplōvac, Vīdov Mekīš, Vlāčilo, Vodā Stīpanske, Vodnjāk, Vránjac, Vūk, Zādūšna, Zāglav, Zagřbova, Zagrādina, Zāhōdski Rāt, Zāplave, Zaščītak, Zā Zmajīnac, Zēkova Lučica, Zīvke, Zvonīk.

2.3. Višečlani toponimi kombiniranoga podrijetla

Ovu skupinu čine dvočlani ili višečlani toponimi koji sadrže i slavenski i aloglotski element:

Bēgove Smōkve, Bīskup Rāt, Bōk o' Kavāla, Bōk o' Savūra, Bōk o' Supētra, Būrjni Bōk, Dōn Dūjino Žālo, Dōnja Pūnta, Gārma pōd Crjēne Stīne, Glāva Rūdule, Glāva Sāsikinje, Gōrnja Pūnta, Grābova Gārma, Kosā Balkūna, Kōzjak Gārma,

Lăbrina Răpa, Măla Golubînja Gârma, Măla Lîda, Măli Škojîc, Păvina Gârma, Pêculova Gârma, Pòd Balkûn, Pòd Bîskupa, Pòd Bûže, Pòd Frâtre, Pòd Golubînja Gârma, Pòd Grmēj, Pòd Kacôlina Kûća, Pod Kantûn, Pòd Skalîne, Pòd Tòc, Pòd Vèlu Plòçu, Pòd ză Plăçu, Podrûića Văla, Pûnta Govèdica, Pûnta Křčāvna, Pûnta Starině, Spîlska Pûnta, Srînja Pûnta, Širòka Pûnta, Tîha Văla, Tûpa Văla, Tovărja Škîna, Văla Marîncărăta, Vèla Golubînja Gârma, Vèla Lîda, Vèli Škojîc, Zòrzini Bočîci.

3. Semantička klasifikacija toponima

Obalni toponime Šolte, s obzirom na semantičku klasifikaciju, razvrstani su u 9 skupina. Pritom su, među brojnijima metafore kao odraz kreativnosti u imenovanju toponima te antropotoponimi nastali prema imenu vlasnika terena.

3.1. Imena od zemljopisnih pojmova

Bòk o' Râta, Dônja Pûnta, Dônji Bòk, Dražètina, Gârma pòd Crjène Stîne, Görnja Pûnta, Gûka, Jăma, Kosă, Kosă Balkûna, Kosă Kămika, (Krûšîška) Lučîca, Măla Lîda, Măla Vrkjăča, Măli Bòk, Măli Škojîc, Mîće Bočîc, Rât, Ratăc, Spîle, Spîlska Pûnta, Srînja Pûnta, Vèla Lîda, Vèla Lúka, Vèla Vrkjăča, Vèli Bòk, Vèli Dòlac, Vèli Škojîc.

3.2. Imena prema izgledu i metafore

Balkûn, Bîskup Rât, Bočîc, Bòk, Čelînac, Dônja Gřlica, Dônja Krûšîca, Dubinà Vèla, Frătri, Galîja, Glăva Rûdula, Glăva Săskinje, Glavîca, Görnja Gřlica, Görnja Krûšîca, Grmēj, Guzîčevica (Guzîca), Hîb, Ispovidnića, Kavâl, Katrîda, Komîn, Križ, Krûšîški Rât, Kûk, Kvădăr, Lîvka, Măla Krûšîca, Măla Lîvka, Motîka, Ôdar, Păjak, Plîtko, Plòče, Plòški Rât, Plòvci, Pòd Balkûn, Pòd Bîskupa, Pòd Frâtre, Pòd Grmēj, Pòd Kantûn, Pòd Plòçu, Pòd Skalîne, Pòd Stolăc, Pòd Vèlu Plòçu, Polèbrnjak, Răžanj, Rûdula, Stolăc, Šešula, Širòka Pûnta, Špirûn, Šumpjîvina, Tănki Ratăc, Vûk, Zăglav, Zîvke, Zvonîk, Ždrîlo.

3.3. Imena s obzirom na osobitosti tla

Bòk o' Savûre, Gnjlîna, Kămenica, Kămik, Măla Stînjîva, Mekîš, Mlîn, Minadûra, Pičèna, Piščèna, Plòvci, Pòd Bûže, Podkămenica, Răkotina, Săskinja, Savûra, Stîniška, Vèla Stînjîva.

3.4. Imena s obzirom na obilježja

Băd, Bočăc, Bûrnji Bòk, Crjène, Crjèni, Cřni Rât, Cřno, Crvèni Rêd, Debelăc Rât, Dônje Vîne, Dubòka, Dugorăška, Găj, Görnje Vîne, Grîžavi Ratăc, Grižîca,

Hri̇pavica, Ju̇žni Rât, Kosmâti Rât, Mâli Oplòvac, Neçùjâm, Plitka Pûnta, Plitko, Pòd Tòc, Pòd zà Plâçu, Pogà(ã)nica, Pogãniška Glâva, Potkriž, Prâjci, Prâšcè Vrilo, Pri̇korukè, Proklèta, Pûnta Starinè, Strâšilić, Šipòva, Teplī Bòk, Tīha Vâla, Toçilo, Tūpa Vâla, Vâja, Vèli Oplòvac, Vodà Stīpanske, Vodnjâk, Zâdùšna, Zâhòdski Rât, Zaščítak, Zâplave.

3.5. Imena po nazivima biljaka

Brnīstrova, Grâbova, Grâbova Gârma, Grâbov Rât, Jorjâ, Jorjâ Rât, Koromâšina Mâla, Koromâšina Vèla, Mâla Trâvna, Mâslnica, Obinūš, Obinūški Bòk, Pòd Mastrinke, Rogâc, Travčina, Trâvna, Vèla Trâvna, Zagrâbova.

3.6. Imena po nazivima životinja

Govèdica, Kâlebova Stīna, Kòška, Kòzjak, Kòzjak Gârma, Mâla Golubinja Gârma, Medvīdova, Pòd Golubinja Gârma, Pòd Sòkole, Podkokošica, Pûnta Govèdica, Sipùja, Tovârica/Tovârja Škīna, Vèla Golubinja Gârma, Vránjac, Zâ Zmajinac.

3.7. Imena prema ljudskoj djelatnosti

Bânja, Bânje, Cetīnska Pasīka, Dešenjâ, Kažèle, Kùpe, Lantèrna, Mlīčnjak, Nà Kâbel, Piškèra, Pòd Kùpe, Pojilo, Pòšta Grmèj, Pòšte, Požari, Pripâlišcè, Pûnta Kīčavna, Vlâçilo.

3.8. Povijesno uvjetovana imena

Bòk o Supètra, Fabrīca, Golīja, Gradâška, Gradīna, Kašjün, Krâjév Gâj, Mâla Sènska, Pèlegrin, Sâjtija, Sènska, Straçínska, Stīpanska, Stomòrska, Supètar, Tatinja, Tatinja Mâla, Tatinja Vèla, Turskī Bòk, Vèla Sènska, Zagrâdīna.

3.9. Imena antroponimskoga postanja

Bolânçina, Brezīmerova, Bûdva, Dòn Dújino Žâlo, Dragīnjina, Dragīnjski Rât, Dragobrâca, Gřkovo, Gřski Rât, Ivânkòv Ratâc, Kùcotina, Lâbrina Râpa, Lestīmerova, Lûkre, Marīnça Rât, Mīcè Boçić, Mījaluka, Mīlića Râtac, Mīlotinja, Mûrinke, Pâpina Pûnta, Pâvina Gârma, Pèculova Gârma, Pòd Babâsovo, Pod Fântove Bòre, Pòd Kacòlina Kùca, Pòd Lûkino, Pòd Lûkru, Pòd Mûrinke, Pòd Rûbicevo, Podrûiça Vâla, Pòldov Mekīš, Potpòldo, Stânkova, Vâla Marīnçarâta, Vīdov Mekīš, Zèkova Luçica, Zòrzini Boçići, Žoržīne, Žüstova.

4. Etimološka analiza

Obalne toponime, ÷iju smo etimologiju istražili, podijelili smo u skupine prema njihovim osobitostima i to na otoçice, morske grebene/hridi, pličine/podmorske hridi,

uvale, rtove, garme i uzmorske predjele. Za toponime koji do sada nisu obrađeni u jadranskoj toponomastici dali smo prijedlog etimologije, a za neke već obrađene iznijeli smo novo tumačenje.

4.1. Otočići

Svih sedam otočića koji pripadaju Šolti nalaze se sasvim na njezinu zapadu, ispred ribarskoga mjesta *Màslinica* nastanjenoga vrlo kasno, tek početkom XVIII. stoljeća pa su uz slavenska imena (*Kamik*, *Polebrnjak*, *Stipanska*) sačuvana i ona romanska, kako ona iz razdoblja prije dolaska Slavena (*Saskinja*, *Grmej*, *Balkun*) tako i ona novija iz razdoblja mletačke uprave u Dalmaciji (*Rudula*).

1. Balkūn (Bakūl)

je otočić smješten jugozapadno od mjesta *Maslinica*. Etimološki najjednostavnije tumačenje bilo bi da ime potječe od venecijanske riječi *balcon* što smatramo semantički neopravdanim (²Marasović-Alujević, 2011). Istoimene škojeve susrećemo još i na zapadnoj, vanjskoj strani Žirja⁵ te u Trogirskom Zaljevu, jugozapadno od otoka Fumija.⁶ Sva tri otočića oblikom su slična, što nam je pomoglo pri rješavanju etimologije imena koju nalazimo u romanskoj riječi predlatinskoga podrijetla (lang. **balco*⁷), koja označuje hrpu, uzdignutost terena, kulu, hrid, stijenu, hum, brežuljak.⁸ U razgovoru s ispitanicima, saznajemo da otočić, za razliku od Maslinčana koji ga zovu *Balkūn*, stanovnici *Grohota*, *Donjega Sela* i *Sridnjega Sela* poznaju kao *Bakūl* te da je imenica *bakūl* još uvijek u aktivnomu leksiku starijih govornika *Sridnjega Sela* i označuje upravo uzvisinu, stožac, gripinu.⁹ S obzirom na to da je otočić gospodarski pripadao *Donjemu Selu*, moguće je da je oblik *Bakūl* onaj izvorni, metatezom iskrivljen u govoru kasnije doseljenih stanovnika uz zapadnu obalu otoka. Ne treba, međutim, isključiti ni da je oblik *Balkūn* onaj prvotni, nastao u doba kada je na obalama obitavalo romansko stanovništvo prije dolaska slavenskoga življa u unutrašnjost Šolte. Tome u prilog ide i činjenica da su obližnji otočići *Saskinja*, *Grmej* i *Krknjaši* također romanskoga, predslavenskoga podrijetla.¹⁰ U tom slučaju, oblik bi nastao izravno od latinske riječi *balco*, **barca* (Devoto, 2009) (uz kasniju promjenu, pod utjecajem mletačkoga jezika, gdje naglašeno /o/ prelazi u /u/ kod sufiksa *-on(e) > -un* (*portone > portun*, *intenzióne > intencijun*), što bi značilo da su i romanski starinci, kao i Hrvati u unutrašnjosti otoka, na isti način doživjeli izgled otočića pa ga tako i nazvali.

5 Na karti austrijskoga Katastra iz 1830., koji se čuva u Državnom arhivu u Splitu, otok je zabilježen kao *Balcon* ili *Serisana* (što je primjer istoimenosti, a odnosi se na Saracene, gusare).

6 Na peljaru iz 1806. godine hrid je zabilježena kao *Bazun*, jednako kao i mali greben uz nju (*Secca Bazun*, *Scoglio Bazun*).

7 Riječ je zabilježena u starom venecijanskom dijalektu kao *barco* (Pellegrini 2008: 170).

8 Kao semantičku usporedbu može se uzeti otočić Ogiran kraj Mljeta od dalmatoromanskoga **aggerianu*, lat. **aggeries* u značenju 'hrpa' (Skok 1950: 211).

9 Mišljenja smo da, stoga, taj apelativ možemo povezati i s imenom brda *Buafku*, *Bavkul* na Molatu (gen. *Buafkula*) za koji Skok smatra da se radi o dalmatoromanskoj riječi nepoznata značenja (Skok, 1950: 96).

10 I obližnje područje otoka Drvenika Veloga i Maloga sačuvalo je znatan broj toponima latinskoga podrijetla.

2. Grmēj¹¹

je otočić čije bismo ime, zbog njegova oblika, mogli potražiti u latinskoj riječi *grūmum* sa značenjem ‘hrpa kamenja’, ‘gomila’, ‘uzvisina’. Šimunović uz ovu osnovu vezuje brački toponim *Grimača/Grmača* (Šimunović, 1972: 187).¹² U talijanskoj toponimiji česta su imena podrijetlom iz latinskoga korjena *grumum*: *Grumèi, Grumaggio, Grumolo, Grumoli, Grumata, Grumo, el Grun, Grumale, Grumulo, Grumellina, Grumello, Grum, Grom, Grumo, Grumiti*. Mišljenja smo da ime ne bi trebalo dovoditi u vezu s apelativom *garma*, vrlo rasprostranjenim u jadranskoj toponimiji, a koji se odnosi na pećine nastale abrazijom mora. Takove garme nalaze se u masliničkoj uvali (*Vela Garma, Mala Garma*), na obližnjemu otoku *Stipanska* i kraj susjedne uvale *Šipova*, ali ih na *Grmeju* nema.

U imenu otočića možemo prepoznati kontaminaciju zbog leksičke atrakcije i pučke etimologije jer je dovedeno u vezu s imenicom *grm* pošto je otočić obrastao grmolikom makijom. Ta ista imenica u narodu je povezana s imenom *grmelj* za vrstu raka (*Eriphia verrucosa-spinifrons*) koji je, pak, izvedenica od riječi *garma* zbog njegova staništa. Kako je tijelo tog raka obraslo, ono podsjeća na *grm* pa se, prema Vinji (Vinja, 1998) ime, kod današnjega stanovništva, povezuje s tom imenicom, a ne s apelativom *garma*. Naši ispitanici na terenu toga raka nazivaju *žbirac* i ne poznaju ga pod imenom *grmelj*. Jedno od imena za toga korepnjaka je i *kosmač*. To ime nose dva otočića ispred Malog Drvenika (*Kosmač Veli* i *Kosmač Mali*). Skok smatra da je njihovo ime, izvedenica od crkvenoslavenskoga pridjeva *kosmъ* (kao i toponimi *Kosmaj, Kosmača*), metafora sa značenjem ‘teren obrastao sitnim grmljem’ (Skok, 1950: 167). Na peljaru iz 1822. godine otočić pred *Maslinicom* je zabilježen kao *Sco. Garmegl*, a na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine zabilježen je kao *Ghermegl*.

3. Kàmik

je najmanji od sedam otočića ispred uvale *Maslinica*. Istoimeni toponim zabilježen je na Visu, Lastovu i Biševu. Toponimi koji ukazuju na kameni sastav tla vrlo su česti na Jadranu: *Kameni, Kamenjak, Kamičac, Kamičić, Kamičina, Kaminjak, Kamik*. Nastavak *-ik* upućuje na deminutiv. Kako je to jedini od masliničkih otoka koji se vidi iz *Gornjega Sela*, stanovnici toga mjesta zovu ga *Marinča Kàmen*, jer je iz njihove pozicije vidljiv u produžetku *Marinča Rata*. Na peljaru iz 1822. godine otočić je zabilježen kao *Sco. Camicich*, na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine kao *Kamen*, a na austrijskoj karti iz 1869. kao *Kl. Kamičić*.

4. Polèbrnjak

je otočić koji nosi čisto hrvatsko ime. Narodni oblik nastao je disimilacijom *r-r > l-r* što je česta pojava na Šolti i drugdje u Dalmaciji (*reb-ro > lebro*; ven. *ritirare*

¹¹ vidi Marasović-Alujević, 2011.

¹² U tom slučaju *ū* se pokrati i dalo slavenski poluglas (ъ) koji se s *r* odrazio kao hrvatsko slogotvorno *„r*, uz pretpostavku da se u jednom razdoblju samoglasnik izgovarao, budući da *ū* u starocrkvenoslavenskom ili ostaje *ū* ili daje *y > i*.

(povući se) > *litrat se*; *ritratat* > *litratat*, (slikati se) < tal. *ritrattare*). Radi se o toponomastičkoj metafori dobivenoj pučkom etimologijom asocijacijom po značenju zbog položaja otočića u odnosu na susjedni. Na Braču susrećemo toponime *Lebra* (rebra), *Lebrca* (rebarca), na Lastovu *Za Rebra*, na Ižu *Pod Lebra*, a na Drveniku *Rebro*. Slavenski dočetak *-jak* karakterističan je za jadranske otoke (*Hrbošnjak*, *Garmenjak*, *Karmešnjak*, *Pučenjajak*, *Goljak*, *Mrtovnjak*, *Galičnjak*, *Strižnjak*, *Rutnjak*, *Rasparšnjak*, *Kamenjak*, *Maslinjak*, *Lukvenjak*, *Tatišnjak*, *Prišnjak*, *Obljak*, *Mišjak*, *Vodenjak*, *Tovarnjak*, *Smokvenjak*, *Plantak*, *Vraljak*, *Gojak* itd.). Na karti iz 1822. godine otočić je zabilježen kao *Sc. Poliborgnac*.

5. Rūdula

je otočić pokraj *Balkuna* čije se ime, zbog njegova okruglog i plosnatog oblika, vjerojatno krije u toponomastičkoj metafori, tj. u mletačkom imenu *rotola* za vrstu morskog ježinca plosnate ljušture, što u potpunosti odgovara izgledu otoka. U Dalmaciji je karakterističan prijelaz talijanskog zatvorenog *ò > u* u naglašenom položaju (*bora > bura*) kao i sonorizacija bezvučnog suglasnika u intervokalnem položaju *t > d* (*marmelata > marmelada*) te prijelaz sufiksa *-ola > -ula* (*briscola > briškula*).¹³ Proučavajući otočić na pomorskim kartama, susrećemo se s istoimenošću, vrlo karakterističnom pojavom u toponimiji naše obale, jer je otočić zabilježen kao *Sarac* (na austrougarskoj karti iz 1869. g.), a ime je dobio zbog karakterističnih šarenih grmova makije. Domaće ime na kartama zamijenjeno je mletačkim, koje se održalo do danas.¹⁴ Stariji stanovnici otočić zovu *Rodola*.

6. Săskinja¹⁵

je niski otočić najbliži uvali *Maslinica* koji je umjetno pošumljen tek prije nekoliko desetljeća, a do tada se sastojao od gologa kamena. Dubina između njega i kopna je samo tri metra, stoga na nautičkim kartama stoji upozorenje za pomorce i veći ga brodovi zaobilaze s vanjske strane. Porijeklom imena lingvisti se do sada nisu bavili. Koliko god na prvi pogled zvučalo kao slavensko, ono je, ipak, romanskoga podrijetla i možemo ga prepoznati u latinskoj riječi *saxum*, n. (pl. *saxa*) sa značenjem 'hrid', 'greben', 'stijena u moru'. Oblik **sask* dobiven je metatezom uz dodatak hrvatskoga nastavka *-inja* koji susrećemo još u obližnjem toponimu *Tatinja*. Fonem /s/ umjesto /š/ pokazuje da se radi o staroj riječi nastaloj iz dalmatoromanskoga, a ne venecijanskoga jezika. Ne treba, međutim, isključiti ni mogućnost da se ime krije u romanskoj sintagmi *sassa seccagna*. *Sassa* je stari talijanski plural (XIII. stoljeće) za *sasso* (stijena) od latinskoga *saxum*, dok latinski pridjev *siccāneus-a* potječe od riječi *siccus* u značenju 'plitak' od

¹³ Na peljaru iz 1822. godine ime otočića talijanski kartograf bilježi kao *Rotol*, a na karti austrijskoga Katastra iz 1830. koji se čuva u Državnom arhivu Splitu, toponim je zabilježen kao *Radula*.

¹⁴ S obzirom na to da postoji hrvatsko ime za otočić, toponim ne bismo dovodili u vezu s hrvatskom imenicom *ruda*, *rudine* koja je vrlo česta u hrvatskoj toponimiji, ali se nikada ne javlja s romanskim dočetcem. Općenito, romanski sufiksi integrirani na hrvatske osnove su rijetki.

¹⁵ Vidi Marasović-Alujević, 2011. (u tisku)

koje je nastao i hrvatski naziv ‘sika’. U talijanskom jeziku *seccagna* je imenica potvrđena u XVI. stoljeću u značenju ‘pličina’, ‘greben’¹⁶, kao i arhaični pridjev *seccagnola* (Zingarelli, 2008). Na otoku Šipanu, punta kod *Suđurđa* zove se *Sekanja*. Za taj toponim, uz ostale, Skok kaže: „...Zvuče neslavenski ali ih ne znamo pouzdano tumačiti, pa mada su to neslavenska imena ne možemo ih ipak sa sigurnošću ubrojiti među dubrovačko-romanske riječi (Skok, 1950: 236). ... Može biti augmentativna izvedenica od *secca* u značenju ‘pličina’ pomoću lat. sufiksa *-aneus*.“ (Skok, 1950: 238). Međutim, radi se o spomenutoj talijanskoj riječi *seccagna/sekanja*/ upravo sa značenjem ‘pličina’. Na Jadranu susrećemo toponime nastale od latinskog pridjeva *siccus* u značenju ‘plitak’ kao što je, na primjer, *Sakarun*, uvala na Velom Otoku. Toponimi podrijetlom od latinskog *saxum* česti su na poručju Italije (*Sassicaia*, *Sassina*, *Sassa*, *Sassuolo*, *Sassaia*, *Sasseto*, *Sasseta*, *Il Sasso*, *La Sassa*, *Sassello*, *Sassatello*, *Sassoi*, *Sassaro*). U Istri se na kartama za *Kuk* spominje *Saxum prominens*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine otočić na Šolti zabilježen je kao *Saskigna*. S njegove južne strane pronađeni su dijelovi antičkoga sidra i ulomci amfora.

7. Stipanska

je ime najvećega otočića, koji sadrži sakralni element. Toponim je nastao po posvojnemu pridjevu koji čuva ime titulara kasnoantičke crkve, odnosno prema Bazilici sv. Stjepana. Hrvatski oblik izveden je izravno na osobno ime pridjevskim nastavkom *-ska* u ženskom rodu. Na peljaru iz 1822. i na austrijskoj karti iz 1969. godine otočić je zabilježen kao *Stipanska*, a na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine kao *Stipanca Velica*.

4.2. Morski grebeni, hridi

Šoltanski morski grebeni i hridi nalaze se na razvijenoj, južnoj obali Šolte, a ukupno je imenovano i obrađeno pet toponima kojima se oni imenuju.

1. Kàlebova Stfina

je mala morska hrid u uvali *Šešula* na krajnjem zapadu otoka, u neposrednoj blizini uvalica *Korišćica* i *Pajak*. Radi se o toponimu nastalom po posvojnemu pridjevu imenice *galeb* s izmjenom *g > k* karakterističnom za hrvatsko priobalje, pridodanom slavenskom apelativu *stijena*. Prezime Kalebić karakteristično je za otok Šoltu. Otočić *Kalebinjak* nalazi se pored Rogoznice.

2. Māli Oplōvac

je morska hrid čiji stariji oblik imena Elezović (2005/’06: 16) navodi kao *Oplavac*. Nalazi se na istočnomu dijelu južne obale otoka na zapadnomu izlazu iz uvale *Stračinska*, bliži obali od hridi *Veli Oplovac*. Apelativ *oplavac* znači ‘oplavljen greben’ (Šimunović, 2005:267) podrijetlom od praslavenskoga glagola **plakati*, odnosno indoeuropskoga korijena **plāk-², plāg-* prvotnoga značenja ‘udariti’.

16 mar. arch.: *seccagna*- arc. serie estesa di bassifondi e di secche (XVI sec.) < lat. *siccānēum*- arido, asciutto, der. di „siccus“ secco (Devoto, 2009), estensione di secche, grande secca (Zingarelli, 2008).

3. Māli Škojč

je pleonastično ime morske hridi na ulazu u uvalu *Tatinja*, uz njezinu zapadnu obalu. Ime je dobio zbog svoje veličine u odnosu na obližnji škoj (*Veli Škojic*). Apelativ *škoj* mletačkoga je podrijetla od imenice *scogio*, tal. *scoglio* u značenju ‘hrid’.

4. Vēli Oplòvac

je morska hrid na istočnomu dijelu južne obale otoka, na zapadnomu izlazu iz uvale *Stračinska*, udaljeniji od obale od *Maloga Oplovca*. Na pomorskim kartama obilježena je kao *Naplovac*.¹⁷ Za etimologiju vidi toponim *Mali Oplovac*.

5. Vēli Škojč

je ime istočnije morske hridi u uvali *Tatinja*, između uvalica *Draginjina* na zapadu i *Mala* i *Vela Tatinja* na istoku. Za etimologiju vidi toponim *Mali Škojic*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Scoglich*.

4.3. Plićine – morske hridi

Terenskim istraživanjem i u razgovoru s ribarima zabilježeno je četrnaest podmorskih hridi koje su uglavnom smještene na zapadnomu dijelu Šolte, uz otočiće ispred *Maslinice*.

1. Glavica

je podmorska hrid, tj. *banak* na sjeveru otočića *Kamik*. Ime je toponomastička metafora slavenskoga podrijetla od deminutiva imenice *glava*.

2. Ispovidnica

je podmorski *banak* u uvali *Grabova*. Radi se o toponomastičkoj metafori zbog oblika banka koji podsjeća na klupčicu u isповjedaonici.

3. Kosà Balkūna

je podmorski *banak* jugoistočno od otočića *Balkun*. Ime je nastalo od apelativa *kosa* u značenju ‘kosina’ zbog kose hridi. Za etimologiju vidi otočić *Balkun*.

4. Kosà Kāmika

je podmorski *banak* sjeverozapadno od *Kamika*. Toponim je nastao prema kosoj hridi na obali otočića.

5. Minadūra

je podmorski *banak* jugoistočno od *Malog Škojica*. Ispitanici na terenu kažu da je poznat po ribolovnoj pošti¹⁸ na kojoj se minama lovi riba zbog velike dubine ispod stijene. Mišljenja smo da je toponim nastao zbog leksičke kontaminacije s apelativom *meladura* sa značenjem ‘plićina koja se prostire od nekog otoka ili braka prema pučini’, odnosno s općeslavenskim apelativom *mělb* u značenju ‘kalj’, ‘mulj’, ‘sitan pijesak’ (Vinja, 2003: 189) s čakavskim prijelazom *ě > i* (arhaični apelativ *mil*). U Zapuntelu je *Melura* toponim kojim se označuje

17 Hridi *Naploveci* nalaze se na sjevernoj obali Korčule.

18 Pošta je termin koji se upotrebljava za područje pogodno za ribolov.

pličina, kao i *Milura* na Dugom Otoku, a na Kornatima *meladura* je isto što i *mela*. Vjerojatno se banak prvobitno zvao **Miladura* te je zbog običaja miniranja na tom mjestu, ime poprimilo novi oblik.

6. Mlin

je podmorski greben između Šolte i Čiova zanimljivoga imena zbog njegove semantičke neopravdanosti. Na pomorskim peljarima iz 1822. i 1830. zabilježen je kao *Macina*. Talijanska imenica *màcina* ili *macigno* potječe od latinskog *māchina* < grč. *māchanā* u značenju ‘kamen’. U XVIII. stoljeću termin se rabi za mlinski kamen. Stoga smo mišljenja da je pličina dobila ime *Mlin* zbog pogrešna prijevoda s talijanskoga na hrvatski, odnosno zbog pomaka u značenju. Pličina se vidi golim okom, ali ne podsjeća na mlinski kamen. Istog latinskoga podrijetla i toponim je *Maknel* na Krku te *Macinj* na Rabu (Skok, 1950: 65–96).

7. Plitko

je podmorski dio na južnom dijelu *Rudule*. Neodređeni oblik pridjeva od toponomastičkog apelativa nastao je zbog primjetne pličine na tomu dijelu u odnosu na druge podmorske dijelove uz otok.

8. Plōvci

je podmorski sjeverni dio *Velog Škojica* u uvali *Tatinja* koji je dobio ime po plosnatom kamenju u produžetku sjeverne strane *Velog Škojica*. Radi se o grecizmu koji je do nas došao vjerojatno preko dalmatoromanskoga jezika od apelativa *placca* u značenju ‘plosnat kamen’ (Skok, II: 674). Na Šolti istoimen toponim označuje i dio južne obale otočića *Polebrnjak* karakterističnu po oštrom kamenju koje viri iz pličine. Rt *Plovac* nalazi se na otoku Zlarinu.

9. Pōd Grmēj

je podmorski dio zapadno od obale otočića *Grmej*. Samo ime upućuje na njegov zapadni položaj. Za etimologiju vidi toponim *Grmej*.

10. Pōšta Grmēj

je podmorski dio sjeveroistočno od obale otočića *Grmej*. Apelativ *pošta* označuje ribolovnu poziciju.

11. Pōšte

je podmorski dio sjeverozapadno od obale otočića *Polebrnjak*. Ime je također nastalo zbog pozicije pogodne za ribolov.

12. Pŕdikoza

je podmorska hrid, odnosno kamen zapadno od rta *Timun*, između uvala *Rogač* i *Nečujam*. Ime je dobio zbog zvukova koje more proizvodi za vrijeme oseke.

13. Špirūn

je podmorska hrid, pličina ili, kako je Šoltani zovu, *ograda* sjeverozapadno od otočića *Balkun*. Riječ potječe od venecijanskoga termina *sperone* koji u pomorskoj terminologiji znači ‘kljun broda’, odnosno ‘produženje pramca trabakula na kojemu stoje trougla jedra, pramac lađe’ (Skok, 1973: 409) uz hiperkorektnu

ikavizaciju. Istoimeni toponim nalazimo još u Smokvici na Korčuli (Skok, 1973: 409). *Šperun* je i ime predjela u centru grada Splita nastalo također zbog njegova oblika¹⁹.

14. Ždrilo

je uski prolaz u uvali *Tatinja* između hridi *Mali Škojic* i obale na zapadu, metaforičnoga imena zbog njegova izgleda, od apelativa *ždrijelo*. Istoimeni toponim zabilježen je na Braču i čest je i na drugim jadranskim otocima (Pag, Kopara) gdje označuje uski tjesnac sa strmim hridima sa strana. Na Lastovu su zabilježeni toponimi *Ždrijelo* i *Ždrila*.

4.4. Uvale

U toponimiji Šolte, s obzirom na oblik, odnosno veličinu, razlikuju se: *vala*, *draga*, *bok* i *žalo*. Na starim peljarima i austrijskoj karti iz XIX. stoljeća u nazivu je jasno obilježena njihova funkcija. Uvala, kao geografski pojam, obilježen je kraticom *B.*, odnosno apelativom *Val* (njem. *Bucht*; tal. *valle*), a veća luka, pogodna za sidrenje, kraticom *Haf.* (njem. *Hafen*), odnosno kraticom *P.^{io}* (tal. *porto*). Brojni šoltanski toponimi, koje se odnose na uvale, formirani su kao krnje sintagme (*Duboka*, *Dugoraška*, *Grabova*, *Gradaška*, *Koška*, *Medvidova*, *Pičena*, *Piščena*, *Prokleta*, *Travna*, *Zadušna*,...) zbog toga što se u imenovanju toponima apelativ izgubio kao nepotreban. Ukupno je prikupljeno i obrađeno sto dvadeset i osam imena uvala.

1. Bänja

je uvala na sjevernoj obali otoka, zapadno od uvale *Dražetina* i istočno od uvale *Crjeni*. Toponim je predlatinskoga podrijetla i potječe od vulgarnolatinske riječi *balneum* u značenju 'banjica'. Uvala se nalazi na području s izvorima prirodne vode.

2. Bänje

je najjužnija uvalica u uvali *Rogač*, zapadno od uvalice *Komin* u kojoj je u ruševinama antička *villa rustica*. Toponim predlatinskoga podrijetla potječe od vulgarnolatinske riječi *balneum* u značenju 'kupaćilo'. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Bagn*.

3. Bègove Smòkve

je bočić na *Obinušu*, istočno od *Obinuškoga Boka*. Toponim je antroponimskoga podrijetla prema prezimenu obitelji Begović čija su se stabla smokava nalazila nad njim.

4. Bočac

je jedna od uvala unutar veće uvale *Rogač*, južno od uvale *Kašjun*. Tako se zove i uvala zapadno od uvale *Rogač* između rta *Gradina* i uvale *Dražetina*. Radi se

¹⁹ U komiškome govoru *šperun* označuje drveni bodež kojim se provjerava kvaliteta posoljene ribe njegovim zabadanjem kroz otvor za čep na barilu i mirisanjem.

o toponimu koji označuje mjesto s boćatom vodom, tj. prirodnim izvorima vode kojima Šolta obiluje.

5. Bočić

je ime uvalice one na istočnoj obali uvale *Rogač*, sjeverno od *Žustove*. Za razliku od uvale, apelativ *bočić* označuje blagu zakrivljenost obale, sasvim plitku dragu. Metaforično ime, prema prasl. **bok* u značenju ‘kriviti, savijati’, vrlo je česta metafora na jadranskim otocima pa su i na Šolti tako imenovani brojni obalni toponimi. Istoimeni toponim nalazi se još i između luke *Maslinica* i uvale *Šešula*.

6. Bôk

je uvalica na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Nečujam*, imena metaforičnoga postanja.

7. Bôk o' Râta

je bok na istočnomu izlazu iz uvale i mjesta *Nečujam*. Višečlani prijedložni toponim formiran je kako bi se poblize objasnio referent, odnosno ukazuje na pripadnost svojstvo. Višečlane toponomastičke sintagme vrlo su česte u toponomastici Jadrana.

8. Bôk o' Savùre

je bok na istočnomu dijelu južne obale otoka, na obalnomu predjelu *Savura*, istočno od *Zvonika* i zapadno od predjela *Pod Velu Ploču*. Ime je motivirano sastavom tla.

9. Bôk o' Supètra

je bok unutar veće uvale *Nečujam*, na njezinoj istočnoj strani, sjeverno od uvale *Supetar*, prema kojoj je i dobio ime, a južno od uvale *Tiha Vala*. Za etimologiju vidi uvalu *Supetar*.

10. Bolânčina

je ime uvale na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Travna* i zapadno od uvale *Mličnjak*. Toponim je dobio ime po vlasniku terena. Na peljaru iz 1822. godine zabilježena je kao *Val Bolamina*, a na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine kao *Valle Bolancina*. Dočetkom *-in(a)* označena je pripadnost.

11. Brežimerova

je uvalica sjeverozapadno od *Krušičkoga Rata* i istočno od uvale *Koška*, *Duboka* i *Piščena* na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka. Ime bi moglo potjecati od pridjeva *bezimena*. U šoltanskomu govoru prilog *bez* glasi *brez*, kao i u mnogim drugim čakavskim govorima. Dočetak *-ova* uobičajen je u antroponimskom imenovanju uvale.

12. Brnïstrova

je najzapadnija uvala unutar veće uvale *Tatinja* na središnjemu dijelu južne obale otoka. Fitonim *brnïstra* nastao je od latinskoga imena *genista* za dalmatinsku žutilovku preko dalmatoromanskoga izgovora. Istoimeni toponim susrećemo i na Hvaru.

13. Bŭrnji Bŏk

je uvalica koja se nalazi na sjeveroistočnoj strani otočića *Stipanska*. Okrenuta je buri pa je po tome i dobila ime. Toponim *Burin bok* nalazi se i na otoku Rabu, a *Burni (burnji) kanal* na Krku.

14. Crjĕni

je uvala na sjevernoj obali otoka kojoj se na zapadu nalazi *Ivankov Ratac*, a na istoku *Banja*. Ime je nastalo prema izgledu, odnosno crvenoj boji tla. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Cerlieni*, dok je na novijim pomorskim kartama obično zabilježen kao *Črljene*.

15. Dešenjā

je uvala zapadno od mjesta *Stomorska*, odnosno od rta *Plitka Punta*. Toponim bi se mogao dovesti u vezu s latinskim glagolom *designare* sa značenjem 'postaviti znakove kako bi se odredile granice posjeda'. Na to upućuje nominativni oblik toponima, njegov naglasak, kao i činjenica da se uvala nalazi na području zida koji je obilježavao granice crkvenoga posjeda, odnosno dijelio grŏjski i stomŏrski teritorij. Zbog spomenutih razloga skloniji smo mogućnosti povezivanja toponima s navedenim latinskim glagolom, nego s antroponimom *Desa*, *Deša*, *Desen*, *Dešen* ili *Desoje* (nema uobičajene posvojnosti na *-ov(a)/-in(a)*).

16. Dĭ Dĭda Pĕre Guzĭcu

je bočić, tj. ųalo gotovo skriveno od pogleda, u *Stračinskoj*. Ime je vjerojatno mlađega postanja. Usporedi toponim *Moĕiguzica*, rt i uvalu na Hvaru.

17. Dŏn Dŭjino ųālo

je bila uvalica u luci *Rogaĕ* na mjestu gdje danas pristaje trajekt. Toponim je, prema Elezoviću, dobio ime po tome ųto je don Duje Mladinov dao pokriti ųljunkom dno uvale (Elezović, 2005/06: 9). *ųalo* je apelativ dalmatoromanskoga podrijetla, nastao od grĕčkoga *aigialŏs*.

18. Dŏnja Krŭšica

je uvala koja se nalazi na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od uvale *Mala Krušica*. Na ųolti, kao i na ostalim jadranskim otocima, pridjevom 'donji' oznaĕuje se toponim koji se nalazi zapadno, a pridjevom 'gornji', toponim koji se nalazi istoĕno i to zbog poloųaja sunca.²⁰ Ne moųemo sa sigurnoųću tvrditi da se na ųolti radi o fitotoponimu, mada su imena motivirana apelativom *kruška* u literaturi u velikom broju zastupljena u toponimiji jadranskih otoka (*Krušĕica*, *Kruševa*, *Kruševac*, *Krušev Dol*, *Kruševica*, *Kruševje*, *Kruševo*, *Kruševo Polje*, *Krušica*, *Krušĕiĕki Rat*, *Krušĕija*, *Krušvica*, *Krušev Dolac*, *Kruševe Njive*, *Kruševik*, *Kruševo Njiva*, *Krušev Rot*, *Kruška*, *Kruške*...). Na peljaru iz 1822. godine uvala je zabiljeųena kao *Val Cruciza*, za razliku od *Gornje Krušice* koja je zabiljeųena kao *V. Krusceviza*. Na austrijskoj karti iz 1869. godine toponim je zabiljeųen

²⁰ Na nekim jadranskim otocima, kao npr. na Visu, pridjevi *gornji* i *donji* imaju drugu motivaciju. Venecija se nalazi na dnu Jadrana, a Otrant na vrhu. Juųna obala Visa je Var Visa, a sjeverna je Pol Vis. Na ųolti pridjev *gornji* oznaĕuje istoĕniji toponim, a *donji* onaj zapadniji.

kao *B. Krušica*, a na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine kao *Krusvizza*. Mišljenja smo da se ime ove uvale, zbog konfiguracije terena kao i zbog činjenice da nema niti pisanih niti kakvih drugih tragova da su na tom prostoru ikada bili uzgajani voćnjaci, najprije mogli povezati s venecijanskim apelativom *corsia*, koji je u hrvatskoj jezičnoj tradiciji dao oblike *krusija*, *kušija*, *kuršija* u značenju ‘prolaz’, ‘prolaz na brodu’, ‘središnja letva palube’. Motivacija je nastala prema obliku uvale kojoj se prilaz, između dvaju brjegov, okomitom linijom, spušta prema morskoj obali.

19. Dõnja Vãla

je najjužnija uvala unutar uvale *Šešula* na zapadnomu dijelu otoka. Ime je dobila upravo prema svomu položaju u *Šešuli*.

20. Dõnje Vĩne

je plitka uvala na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od uvale *Duboka* i istočno od uvale *Guzičevica*. Istočnije od nje nalazi se uvalica *Gornje Vine*. Nismo skloni toponim vezivati uz stari pridjev *vinov*, *vina* koji, prema Skoku (1950: 195), dolazi samo u nekim imenima mjesta sjeverne Hrvatske kao *Vinov Vrh*, *Vina Gora* (1950: 148), zbog toga što na tom području nema nikakvih tragova zemljoradnje. Toponim je nastao od csl. pridjeva *vinъnъ* u značenju ‘kriv’ s prelaskom u **vin*, očuvanom samo u toponomastici, čime se predočuje blaga zakrivljenost obale u odnosu na susjedne uvale. Na otoku Visu uvala *Vini Buk* također je dobila ime prema zakrivljenosti obale.

21. Dõnji Bõk

je plitka uvala na zapadnoj strani otočića *Stipanska*. Toponim je metaforičnoga postanja uz odnosni pridjev zbog njegova najzapadnijeg položaja u odnosu na ostale bokove na otočiću.

22. Dragĩnjina

je ime antroponimskoga podrijetla koje se odnosi na najsjeverniju uvalicu unutar veće uvale *Tatinja*, istočno od *Brnistrove*, na južnoj obali otoka.

23. Dražõtina

je prva veća uvala zapadno od uvale *Rogač*. Ime potječe od hrvatske riječi *draga* sa značenjem ‘uvala’ od prasl. riječi **dorga* u značenju ‘manji morski zaljev’. Petak Skok navodi da augmentativ na *-ina* upućuje na općinsko polje i pusto zemljište pokraj mora (Skok, 1971: 429).

24. Dubõka

je uvala na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka pored koje su dvije japnenice. Nalazi se sjeverozapadno od *Brezimerove* i uvale *Koška*, odnosno južno od *Piščene*. Istoimena uvala nalazi se i na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvala *Gornje* i *Donje Vine* i zapadno od uvale *Odor*. Ime je dobila prema osobini, od neodređenog oblika pridjeva *dubok*, toponomastičkoga apelativa čestoga na na jadranskim otocima (Ugljan, Pag, Brač, Hvar, Mljet, Lastovo, Šipan).

25. Dugorāška

je uvala koja se nalazi na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Golija* i zapadno od rta *Ražanj*, dugoga rta, po kojemu je i dobila ime, kao toponomastička sraslica. Na peljaru iz 1822. godine uvala je zabilježena kao *Val Dugaraska*, a na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine kao *Valle Dugarasca*. Na novijim pomorskim kartama, uvala je zabilježena kao *Podražanj*.

26. Fabrīca

je ime uvale na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od rta *Zašćitak* i zapadno od *Podruīca Vale*. Elezović (2005/06: 10) toponim navodi u množinskom obliku *Fabrīce*. Možemo pretpostaviti da je ime motivirano apelativom *fabricerija* u značenju ‘uprava crkvenog imanja’, odnosno *fabricijer* u značenju ‘tutor nad crkvenim imanjem’. Na to upućuje i sam položaj uvale, podno brjegovitoga predjela *Manastronovo* na kojemu se nalazio samostan.

27. Goljja

je uvala na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od rta *Poganica* i zapadno od uvale *Dugorāška*. Toponim potječe od lika *galija*, tj. naziva za vrstu broda s prvobitnim značenjem ‘stonoga’ čija je etimologija ista kao i za ‘veliki brod na vesla’. U Senju *galijola* označuje valove što ih napravi brod u plovidbi (Skok, 1971: 165). S obzirom na to da je južna obala Šolte poznata po uvalama koje su bile utočište gusarima, vjerojatno je toponim nastao upravo po gusarskomu brodu.²¹

28. Gōrnja Krūšica

je uvala na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, jugoistočno od uvale *Stomorska*. Na peljaru iz 1822. godine toponim je zabilježen kao *V. Krusceviza*, a na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Valle Cruscizza*. Pridjev *gornja* ukazuje na to da se uvala nalazi na istočnom dijelu Šolte, za razliku od *Donje Krušice* koja je smještena na zapadnomu („donjem“) dijelu otoka. Etimologiju vidi kod uvale *Donja Krušica*.

29. Gōrnje Vīne

je jedna od uvala na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od uvale *Duboka* i istočno od uvale *Guzičevica*, odnosno uvale *Donje Vīne*. Za etimologiju vidi uvalu *Donje Vīne*.

30. Govēdica

je bok na istočnomu dijelu južne obale otoka, između uvale *Spile* i *Spilske Punte*, imena zoonimskoga podrijetla.

31. Grābova

je uvala na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Senska*. Na peljaru iz 1822. godine toponim je zabilježen kao *Val. Grabova*. Ime je fitonimskoga podrijetla (*grab*) i vrlo često u jadranskoj toponimiji. Na Pagu

²¹ usp. uvale *Senska*, *Straćinska*, *Tatinja* motivirane prisustvom gusara u prošlosti.

i Mljetu zabilježeni su istoimeni toponimi kao i oni nastali iz istoga korijena: *Grabova Glava, Grabov Do', Grabovik*.

32. Gradășka

je sjeverna uvala unutar uvale *Senska*, zapadno od rta *Gradina*. Ime je dobila po apelativu *gradac* (Teutini dvori), koji se, prema Šimunoviću (1972: 278), odnosi na utvrdu na brdima, a koji je nestao osim u toponimiji. Na austrijskoj karti iz 1869. cijela uvala *Senska* zabilježena je imenom *Gradina*, a na peljaru iz 1822. kao *Gradaska*, što ukazuje na mlađe postanje imena uvale *Senska*.

33. Grižica

je dio uvalice *Sajtija*, u vrhu uvale *Stračinska*. Ime potječe od predromanske riječi **gredius* u značenju 'neobrađen' s prijelazom *d > ž* (Skok, I: 687). Toponim se odnosi na neobrađeni teren.

34. Gřkovo

je ime zapadnijega žala u uvali *Vela Luka (Zaglav)* na zapadnomu dijelu južne obale otoka. Mada su toponimi s korijenom koji sadrži etnonim *Grk* česti su na jadranskim otocima: na Sušcu (*Velji Grk, Mali Grk*), na Hvaru (*Vela Garška, Mala Garška*) i na Braču (*Garška*), ovdje se radi o toponimu antroponimskoga podrijetla prema staromu *dolivaškom* prezimenu Grković. Razdoblje grčke kolonizacije nije ostavilo nikakvih tragova na Šolti.

35. Gužičevica (Guziča)

je ime uvale na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od uvale *Donje Vine*, odnosno istočno od uvale *Vela Stinjiva*. Uvala se nalazi ispod istoimenoga predjela.

36. Jorjã

je uvala na središnjemu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Tatinja* i zapadno od uvale *Medvidova*. S obzirom na to da je uvala na peljaru iz 1822. godine zabilježena kao *Val Oriak*, a na austrijskoj karti iz 1830. kao *Valle Oria*, pretpostavljamo da se radi o imenu fitonimskoga podrijetla od apelativa *orij (orah)*²² nastalog uz karakterističan hrvatski dočetak *-ak* ili, pak, prema talijanskoj sintaktičkoj konstrukciji **Vala o' Orija*, uz dodatak palatalnoga suglasnika *j (oko > joko)*.²³ Šoltani toponim izgovaraju sa starom čakavskom akcentuacijom na posljednjem slogu.

37. Kašjũn

je jedna od manjih uvala u *Rogaču*, na zapadnoj obali, sjeverno od uvale *Bočac*, a južno od rta *Gradina*. Šimunović je spominje u obliku *Košjun* kao toponim dalmatoromanskoga podrijetla od apelativa *castellione* u značenju 'kaštel' nastao promjenom protoničkog /ã/ u /o/ za vrijeme hrvatske prilagodbe imenice koja

22 usporedi toponim *Oriovice* nasuprot Drveniku i *Orih, Orihov dolac, Orišac, Orišje* na Braču te *Orišac* pored *Dugog Rata*.

23 Isti slučaj je i sa škojem *Idula* kraj Sestrunja koji se na pomorskim kartama bilježi kao *Jidula*. Tako je i s otokom *Istom* kojega stanovnici zovu *Jist*.

se dogodila prije XI. stoljeća (Šimunović, 1990: 189). Stapanje indoeuropskih samoglasnika /a/ i /o/, pri čemu je kratko nenaglašeno latinsko /ā/ preuzeto od Slavena kao /o/, praslavenska je promjena, ali kasnija u odnosu na razdoblje u kojemu su se mijenjali makrotoponimi u Dalmaciji (*Salona*) jer latinski fonem /ō/ (koji je postao /u/ u južnom dalmatoromanskom) nije se tretirao više kao indoeuropsko /ū/ naslijeđeno u slavenskom (> */ü/ [y] > */y/ [i] > /i/), već kao /u/ podudarno s monotongacijom naslijeđenoga /au/. Varijante koje zadržavaju /a/ mlađe su i bliže romanskim oblicima (¹Marasović-Alujević, 2011). Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Cafsium pod Gradina*.

38. Kavâl

je bok na istočnomu dijelu južne obale otoka, između rtova *Veli* i *Mali Kaval*, južno od uvale *Senska* i zapadno od uvale *Grabova* koji je dobio ime prema rtovima koji ga okružuju s istoka i zapada (*Veli* i *Mali Kaval*). Na Šolti ga još zovu i *Bok o' Kavala*. Na novijim pomorskim kartama označen je kao *Zakaval*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Valle Cavalle*. Za etimologiju vidi rt *Kaval* (*Veli* i *Mali*).

39. Komĭn

je ime jedne od manjih uvala unutar uvale *Rogač*, na njezinoj istočnoj strani, sjeverno od uvalice *Banje*, a južno od uvalice *Žustova*. Radi se o toponomastičkoj metafori od latinskoga apelativa *caminu* sa značenjem 'ognjište'. Leksem je nastao slavenskom promjenom iz latinskoga i može predstavljati ili kroatizaciju postojećeg latinskog toponima ili denominaciju mjesta slavenskim apelativom.

40. Koromășina Măla

je uvalica na krajnjem istoku otoka, unutar veće uvale *Livka*, na njezinoj zapadnoj obali, sjeverno od rta *Na Kabel*. Toponim je fitonimskoga podrijetla nastao metatezom od imenice *komorač*. Istoimenu uvalicu susrećemo i na Kornatima.

41. Koromășina Vëla

je uvalica na krajnjem istoku otoka, unutar veće uvale *Livka*, na njezinoj zapadnoj obali, sjeverno od rta *Na Kabel*. Ime je postanja kao i susjedna uvala *Koromašina Mala*.

42. Kôška

je ime uvale sa *spĭlom*, u koju se, ovisno o razini mora, može ući i brodom, a nalazi se istočno od *Dubðke*. Ispitanici smatraju da se radi o zootoponimnoj toponomastičkoj metafori prema izgledu spilje unutar uvale od apelativa *koška* što je u govoru Stomôrčana naziv za *kvočku*.

43. Krĭžice

su dvije uvale (Elezović ih (2005/'06: 14) bilježi kao *Križić Mali* i *Križić Veli*), *Vela* i *Mala*, na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Stankova* i zapadno od uvale *Tatinja*, jednakog imena kao i predio nad njima. *Vela* se nalazi

istočnije od *Male*. Na novijim pomorskim kartama obično su zabilježene kao *Križic Mali* i *Križic Veli*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine, toponim je zabilježen za obje uvale kao *Valle Crizic*. Istoimene toponime susrećemo na Molatu, Cresu i Mljetu.

44. (Krùšiška) Lučica

je ime uvale na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka između *Zekove Lučice* i *Gronje Krušice*. Ime upućuje na njezinu veličinu i „pripadnost“. Apelativi kao toponimi na jadranskim otocima često dolaze u deminutivnim oblicima. Toponim *Lučica* vrlo je čest na Braču, a susrećemo ga i na Hvaru, Pagu, Dugom Otoku i Lastovu. Za etimologiju vidi uvalu *Donja Krušica*. Na novijim pomorskim kartama zabilježena je kao *Mala Luka*, a Šoltani je obično zovu samo *Lučica*.

45. Kùcotina

je uvalica unutar uvale *Bolančina* na zapadnomu dijelu južne obale Šolte. Toponim je antroponimskoga postanja, vjerojatno prema nadimku vlasnika terena.

46. Kùpe

je ime uvale na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Podkupe*, a zapadno od uvale *Miletina*, kao i naplavne vode na južnoj strani *Brda* (Elezović, 2005/06: 14). Toponim je dobio ime po području nad njime.

47. Lestìmerova

je uvala na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od *Gornje Krušice* i zapadno od rta *Bad*. Zbog karakteristične disimilacije $r-r > l-r$, uvala je vremenom pogrešno zabilježena kao *Lestimerova* umjesto *Restimerova*, što se zadržalo kod lokalnoga stanovništva. Tako je bilježi Skok (1950: 170), povezujući ime uz pridjev od starog osobnog imena Vlastimir, a Elezović (2005/06: 15) povezuje ime uz grčku riječ *leister* u značenju ‘gusar’. Pridružujemo se mišljenju Šimunovića (1990: 195) koji kaže da se radi o antropotoponimu izvedenom od osobnoga imena Restimir, što dokazuje i činjenica da je uvala na starom peljaru iz 1822. godine zabilježena kao *V. Restimerova*, a na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine kao *Valle Rastimerova*. Na karti iz 1919. godine koja se nalazi u Geodetskoj upravi u Splitu, uvala je zabilježena kao *Rasimerova*, a zatim je ime prepravljeno u *Lesimirova*.

48. Lìvka

je uvala na krajnjemu istočnom dijelu otoka koja gravitira *Gornjemu Selu*. Sa zapadne strane zatvara je rt *Motika*, a s istočne rt *Bad* koji se odnosi na čitavo područje poluotočica, a ne na sam rt. Ovim imenom, na novijim pomorskim kartama, pogrešno je označen rt na istočnomu izlazu iz istoimene uvale, rt *Bad*. Na peljaru iz 1822. godine uvala je zabilježena kao *Val Livka*, a na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine kao *Porto Livco*. Na karti iz 1869. godine, zabilježena je kao *B Livka*. Toponim je metaforičnoga postanja zbog oblikovne sličnosti s

lijevkom, a prema talijanskoj sintaktičkoj konstrukciji *vala o' livka* i čakavskim prijelazom *ě > i* dobiven je današnji oblik. Tomu u prilog ide i činjenica da je imenica *uvala* ženskoga roda pa je time sročnošću prihvaćen današnji oblik. Istoimeni toponim susrećemo i u bračkoj toponimiji.

49. Lúkře

je ime boka na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Vela Travna*. Radi se o toponimu antroponimskoga postanja.

50. Māla Krūšica

je uvala na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Donja Krušica*. Za etimologiju vidi uvalu *Donja Krušica*.

51. Māla Līda

je uvala na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Vela Lida* i zapadno od uvale *Poganica*. Toponim je na pomorskim kartama i kod Elezovića (2005/06: 15), zabilježen kao *Malo Lido*. Ime dolazi od talijanske riječi *lido*, lat. *litus* u značenju 'crta uz obalu'. Oblik *lida* vjerojatno je nastao pokušajem da se imenuju obje uvale odjednom (*Malo* i *Velo Lido* = *Lida*), a k tome i sročnošću prema apelativu *uvala*. Šoltansko stanovništvo ovu uvalu zove *Druga Lida*, a uvalu *Vela Lida* zove *Prva Lida* i to zbog njihova položaja u odnosu na obližnje mjesto *Maslinica*.

52. Māla Līvka

je malo žalo na krajnjemu istočnom dijelu otoka, na istočnoj obali uvale *Livka*. Za etimologiju vidi uvalu *Livka*.

53. Māla Sēnska

je uvala na južnoj obali otoka, najistočniji krak unutar uvale *Senska*. Za etimologiju vidi uvalu *Senska*.

54. Māla Stinjīva

je uvala na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od rta *Obinuš*, a zapadno od uvale *Vela Stinjiva*. Toponim je nastao kao krnja tročlana sintagma s pridjevom ženskoga roda od apelativa *stijena*, prema svojoj osobitosti, odnosno stjenovitosti tla i karakterističan je za mnoge dalmatinske otoke (Hvar, Brač, Vis), uz pridjev koji ga određuje u odnosu na susjednu *Velu Stinjivu*. Područje je karakteristično po japnenicama koje su se gradile od kamenja (*stina*) sa samomu terenu.

55. Māla Trāvna

je uvala istočno od uvale *Vela Travna*, odnosno *Crnoga Rata* na istočnomu dijelu južne obale otoka. Ime je fitonimskoga podrijetla uz pridjev prema osobitosti uvale. Istoimeni toponim susrećemo na Braču, Hvaru i Visu.

56. Māli Bōk

je ime uvalice istočno od izlaza iz uvale *Stomorska*, na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od rta *Pelegrin*. Ime je dobio prema svomu izgledu, odnosno veličini u odnosu na susjedni *Veli Bok*.

57. Mäslnica

je ribarsko naselje, odnosno uvala na zapadu otoka koje se nekada zvala *Podânje*, što upućuje na krajnji zapadni položaj ove luke u odnosu na druga naseljena mjesta na otoku (usporedi na Braču toponime *Podan Broca* i *Podanice*). *Maslinica* je ime i jedne od manjih uvala u *Nečujmu*, sjeverno od najjužnije uvale *Pišker*a, a južno od uvale *Potkamenica*. Ime je fitonimskoga podrijetla i često je u jadranskoj toponimiji (Iž, Hvar, Šćedro, Pag). Na peljaru iz 1822. godine, kao i na karti iz 1869. uvala je zabilježena kao *Porto Oliveto*.

58. Medvïdova

je uvala na središnjemu dijelu južne obale otoka, između uvala *Jorja* i *Senska*.

Ime je zootoponimskoga podrijetla, nastalo zbog toga što je na njezine obale, prema kazivanju ispitanika, dolazila morska medvjedica. Na novijim pomorskim kartama ova uvala označena je kao *Lučica*. Stanovnici *Grohota* zovu je *Lučice*, a stanovnici *Gornjega Sela Medvidova*.

59. Mića Bočić

je ime maloga boka na samomu rtu *Obinuš*, na krajnjemu zapadu otoka. Radi se o toponimu antroponimskoga postanja.

60. Mijaluka

je uvala na istočnomu dijelu južne obale otoka. Nalazi se između obalnoga predjela *Pod Velu Ploču* na zapadu te *Kosmatoga Rata* na istoku. Na peljaru iz 1822. uvala je zabilježena kao *Val Myojaluke* što potvrđuje antroponimno postanje od osobnog imena Mijojil (Mihovil). Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Valle Mioluka*. *Mioka* je škoj na Murteru imena nastaloga po osobnom imenu (Skok, 1950: 148), a na Braču se nalazi toponim *Mijajovo* nastao također od istoga posvojnog pridjeva. U svijesti ispitanika *Mijaluka* ima značenje *moja luka*, prema talijanskoj posvojnoj zamjenici *mia* ('moja').

61. Mïlotinja

je uvala na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od uvale *Strašelić*, a istočno od uvale *Kupe*. Ime je dobila po vlasniku terena.

62. Mličnjak

je uvala (na otoku se može čuti i starije *Mlišnjak* kako je zabilježeno i na novijim pomorskim kartama) na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Bolančina* i zapadno od uvale *Zaglav*. Ispitanici na terenu kažu kako su stari ribari običavali sakupljati mlijeko iz različitih biljaka, kao što je npr. smokva, te su ga na mjestima na kojima su bacali mreže ulijevali u more kako bi riba u zamućenom moru „oslipila“ i ušla u mreže. Stoga je to mogao biti razlog nastanka toga toponima, a ne fitonim *mliječnjak* ili *mlišnjak* (*maslačak*) kojega tako Šoltani ne zovu, a i nema ga na tomu području. Petar Skok (1950: 170) uvalu pogrešno navodi kao *Mišnja* („pridjev od *miš*, ispor. *Mišnjak* za škoje“).

63. Mürinke

je bok na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Spile* i zapadno od uvale *Mijaluka*, imena dobivena prema vlasniku terena. *Muričini* je nadimak obitelji Zlendić iz *Gornjega Sela* koji je sačuvan do danas.

64. Nà Kâbel

je uvala na krajnjem istočnomu dijelu južne obale otoka, na zapadnoj obali uvale *Livka*, staroga imena *U po' Livak*, *U po' Livke*, sjevernije od uvale *Pod Lukru*. Topnim je novijega podrijetla nastao zbog instalacijskoga kabela koji je nekada, s Brača, na tom mjestu izlazio iz mora za opskrbu otoka. Još uvijek na tom mjestu stoji kamena kućica u kojoj su bili sklopovi.

65. Nečujām

je najdublja šoltanska uvala na središnjemu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Rogač* i zapadno od uvale *Stomorska*. Odlikuje se dobrom zaštićenošću od vjetra po čemu je i dobila ime, kao i uvala *Tiha*. Na peljaru iz 1822. godine spominje se kao *Porto Sordo (Gluha Luka): ...il Porto Sordo capace di qualunque Bastimento di Cabottaggio e soltanto aperto a Tramontana;... (, ...Gluha Luka pogodna za sve brodove obalne plovidbe i otvorena samo na tramuntanu;...“)* Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je također zabilježen kao *Porto Sordo*. Na karti iz 1869. godine zabilježen je kao *Haf. Sordo (Nečujan)*. Dočetno *-m* umjesto *-n* pokazuje hiperkorektnost.

66. Obinūški Bôk

je ime bočića na krajnjemu zapadnom dijelu otoka na sjeverozapadnom dijelu rta *Obinuš*. Za etimologiju vidi rt *Obinuš*.

67. Ôdar

je uvala na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Duboka*, a zapadno od uvale *Pičena*, metaforičnoga imena, prema brijeгу nad njom.

68. Pâjak

je najdublja uvala unutar veće uvale *Šešula*, na krajnjemu zapadnom dijelu otoka, jugoistočno od luke i mjesta *Maslinica*. Toponim je metaforičnoga postanja. Radi se o pomorskomu terminu, slavenskoj istoznačnici imenice *šešula* (Skok, II: 594) u značenju ‘posuda za crpanje vode iz broda’.

69. Pičēna

je uvala na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Odar*, a zapadno od uvale *Podkupe*. Ime potječe od pridjeva *pješčana* nastao prema imenici *pijesak*, prema izgledu terena, s redukcijom *šč > č* te prijelazom *ě > i*. Ova uvala na novijim pomorskim kartama zabilježena je kao *Pečena*. Za toponim *Pečen* na Cresu, Skok (1950: 42) navodi: (*sc. ert bit će mjesto peščen, od pijesak, upor. Piščena na drugim otocima*). Istoimeni toponim zabilježen je i na Žirju.

70. Piščëna

je uvala na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od uvale *Duboka* i istočno od rta *Pelegrin*. Etimologija je ista kao i kod uvale *Pičena*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Piscene*. Istoimeni toponim susrećemo u vodama Čiova kao ime otočića i uvale, na Hvaru kao ime uvale.

71. Piškëra

je najjužnija uvalica unutar veće uvale *Nečujam*. Ime je dobila po ribnjaku koji datira iz vremena Dioklecijana iz kojega je car dnevno dobivao svježu ribu, od latinske imenice *piscis* u značenju ‘riba’.

72. Plōvci

je ime uvalice na sjevernoj obali, na središnjemu dijelu otoka između uvala *Crjeni* i *Banja*. Za etimologiju vidi *Plovci* u poglavlju Podmorske hridi.

72. Pòd Bûže

je ime bočića na istočnomu dijelu južne obale otoka u uvali *Stračinska*, na njezinoj istočnoj strani, južno od bočića *Pod Lukino*. Toponim je nastao zbog velikih rupa u stijenama koje se nalaze nad bokom, od mletačkoga *busa* u značenju ‘rupa’, ‘otvor’.

73. Pòd Golubìnja Gârma

je uvala na istočnomu dijelu južne obale otoka. Sa zapadne strane zatvara je *Kosmati Rat*, a s istočne hridi *Mali* i *Veli Oplovac*. Radi se o zootoponimskom pridjevu pridodanom apelativu *garma* predromanskoga podrijetla sa značenjem ‘morska špilja’.

74. Podkàmenica

je toponim koji se odnosi na jednu od uvalica u uvali *Nečujam*, sjevernu u odnosu na uvalu *Maslinica*, tj. južnu u odnosu na uvalu *Šumpjivina*. Toponim ukazuje na položaj u odnosu na drugi referent. Naime, nad uvalom se nalaze velike *kàve*, kamenolomi bogati kamenom, iz kojih se vadio kamen i za splitsku Rivu.

75. Pòd Kantūn

je uvalica ispod *Gradine* u uvali *Senska* na južnoj obali otoka. Radi se o toponimu mletačkoga podrijetla od apelativa *kantun* sa značenjem ‘ugao’.

76. Pòd Kūpe

je uvala na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Pičena*, a zapadno od uvale *Kupe*. Toponim ukazuje na položaj (zapadni) u odnosu na susjednu uvalu. Za etimologiju vidi uvalu *Kupe*.

77. Pòd Lûkino

je bok na istočnomu dijelu južne obale otoka unutar uvale *Stračinska*, na njezinoj istočnoj obali. Nalazi se južnije od boka *Točilo* i sjevernije od boka *Pod Buže*. Ime je antroponimskoga postanja zbog njegova položaja podno Lukina posjeda.

78. Pòd Lúkru

je bok na zapadnomu izlazu iz velike uvale *Livka*, na krajnjem istoku otoka. Radi se o toponimu antroponimskoga postanja prema imenu vlasnika zemljišta nad bokom.

79. Podrùica Vàla

je uvala na sjevernoj obali otoka, istočno od uvale *Fabrica* i zapadno od uvale *Dešenja*, nedaleko od *Stomorske*. Imena je antroponimskoga podrijetla po starosjedilačkom prezimenu Ruić iz *Grohota* uz prijedlog *pod* koji ukazuje na njezin položaj.

80. Pòd Stolàc

je bok na krajnjemu istočnom dijelu otoka, istočno od rta *Motika*. Toponim je metaforičnoga postanja.

81. Pogànica

je uvala na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Mala Lida* i zapadno od uvale *Golija*. Šimunović (1990: 194) navodi da toponim upućuje na ostatak poganstva. Iako toponim potječe od latinske riječi *pāgānus*, mišljenja smo da se oblikovao slavenskim posredovanjem. Vokal /o/ koji je nastao od latinskoga dugog /ā/ u vulgarnom latinskom skratio se u prednaglašenom položaju i takav je prihvaćen u praslavenskom jeziku, gdje postaje starocrkvenoslavensko /o/, time i hrvatsko (kao i u slučaju toponima *Košjün*) do VII. stoljeća i ne bismo ga doveli u vezu s dalmatoromanskim, jer u ovom položaju latinsko /a/ ostaje /a/ u dalmatoromanskom jeziku. S obzirom na postojanje osnove i derivata u hrvatskomu jeziku, vjerojatno je da je toponim formiralo hrvatsko stanovništvo ili da su oni kroatizirali (do treće slavenske palatalizacije: *-ika > -ica) prvobitno *pag'anika* < lat.**Pāgānica*. Stanovnici su mišljenja da je uvala dobila ime po tome što je „pogana“, tj. opasna i zloglasna od davnina, a s obzirom na to da se pod njom nalazi duboka pećina na morskome dnu. Na peljaru iz 1822. godine toponim je zabilježen kao *Val. Poganiza* kao i na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine, koji se čuva u Državnom arhivu u Splitu. Na karti iz 1869. godine uvala je zabilježena kao *B. Poganica*. Elezović (2005/06: 18) navodi kako se uz izgovor *Pogànica* čuje i *Pogànica*.

82. Potkriž

je bočić na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Potpoldo* i zapadno od uzmorskoga predjela *Pod Murinke*. Toponim je nastao prema križu postavljenom kao obilježje mjesta tragične pogibije.

83. Potpòldo

je ime bočića na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od *Spilske punte*, a zapadno od uzmorskoga predjela/uvale *Potkriž*. Za etimologiju vidi predio *Poldov Mekiš*.

84. Požari

je ime uvalice na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka istočno od uvale

Strašelić, a zapadno od *Grčkoga Rata*. Toponim na Jadranu upućuje na primitivno krčenje i paljenje šume kako bi se dobila obradiva površina (istoimene toponime susrećemo na Olibu i Molatu i Braču). S obzirom na to da su se u prošlosti na tom području nalazile mnogobrojne *japnenice*, moguće je da je ime povezano s njihovim plamenom pri postupku dobivanja vapna.

85. Prokléta

je ime uvale na krajnjemu istočnom dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od uvale *Lestimerova* prema pridjevu negativne konotacije. Prema mišljenju lokalnih ribara, ime uvale nastalo je zbog toga što na tomu dijelu nema ribe, odnosno nema dobre ribolovne pošte.

86. Rāžanj

je uvalica na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Dugoraška* i zapadno od *Tupe Vale*. Smještena je ispred istoimenoga rta metaforična značenja čestoga na jadranskim otocima (Kornati, Žirje, Brač, Hvar).

87. Rogáč

je ime uvale, odnosno luke na sjevernoj obali Šolte, kao i manje uvalice unutar nje, sjeverno od uvale *Banje* i južno od uvale *Bočac*. Ta luka spominje se već 1242. godine kao *portum qui dicitur Roga*. Talijansko ime joj je *Carober*, od fitonima arapskoga podrijetla *carruba* sa značenjem 'rogač'. Ime je izvedeno pomoću latinskoga sufiksa *-arius* > mletački *-er*. Petar Šimunović pretpostavlja da je hrvatsko ime *Rogač* umjetna prevedenica talijanskoga *Korober*, a ne obrnuto, jer u slavenskim jezicima nije uobičajena tvorba toponima od fitonima bez ikakvih oblikovnih dodataka (**Maslina*, **Trešnja*, **Orah*) (Šimunović, 1990: 195)²⁴. Međutim, osim fitotoponima *Obinuš* na Šolti, na otoku Braču npr. susrećemo fitotoponime u čistom apelativnom obliku, kao: *Kruška*, *Kupina*, *Dub*, *Grab*, *Jasen*, *Kopriva*, *Mačincac*, *Mrtina*, *Murva*, *Paprot*, *Rusmarin* (istoimeni toponim susrećemo i na Pelješcu), *Tetivkia*, *Vrisak*, *Zelenica*, *Žufanjak*, *Aloj*, *Orih*, *Hrast* pa ne treba isključiti mogućnost da je hrvatski oblik *Rogač* izvoran. S obzirom na to da *Rogač* kao toponim postoji i na Hvaru, Visu i kraj Primoštena, mala je vjerojatnost da je i na tim otocima došlo do prijevoda s talijanskoga jezika. Na peljaru iz 1822. godine za ovu luku na talijanskomu jeziku piše: *...luka Carober jako otvorena na tramontanu dobra je za Trabakule, koji će, ako se smjeste iza zapadnog ulaza u luku biti izvan svake opasnosti....* Na karti iz 1869. godine također je zabilježena kao *Haf. Carober*.

88. Sâjtija

je najsjevernija uvalica unutar uvale *Stračinska* na istočnomu dijelu južne obale otoka. Ime je dobila po trgovačkom i ratnom brodu s latinskim jedrima, *saëtia*, koji je, očito, u prošlosti bio usidren u uvali poznatoj kao utočište gusarskim i ostalim brodovima.

²⁴ Formiranje slavenskih fitotoponima bez dodatka sufiksa nije uobičajeno, ali se susreću primjeri kao *Černobyl* 'artemisia'.

89. Sēnska

je uvala na središnjemu dijelu južne obale otoka, između uvala *Medvidova* i *Grabova*. Šimunović se u Monografiji Šolte (1990: 194) priklanja mišljenju Bezića smatrajući da se ime odnosi na senjske gusare kojima je južna naseljena obala pružala sigurna skloništa, dok Elezović (2005/06: 6, 19) drži da ime nema nikakve veze sa Senjom, ali da su *Senj* i *Senjska* iz istoga korijena. Pridružujemo se tvrdni Šimunovića, jer su južne obale otoka Šolte kao *Stračinska* (po Saracenicima), *Tatinja* (po tatima) i *Golija* (po vrsti broda) bila utočišta gusarima. U XVI. stoljeću senjski uskoci boravili su u uvali *Senska* iz koje su krenuli u oslobađanje Klisa. Na peljaru iz 1822. godine označena je kao *Val Gradaska*, a na karti iz 1869. godine kao *B. Gradina*, prema gradini koja se nalazi na uzvisini rta *Gradina*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Valle Sensca*. Na novijim pomorski kartama uvala je zabilježena kao *Senjska*.

90. Spīle

je uvala na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Grabova*. Na suvremenim pomorskim kartama ova uvala, za razliku od pogrešno upisana imena rta, zabilježena je kao uvala *Špilje*. Ime je nastalo zbog postojećih spilja, odnosno pećina te je stoga u množinskom obliku. Toponim je čest na obližnjemu Braču: *Spila*, *Spile*, *Spilice*, *Spilišnjak*, *Spilišnji Dolac*, *Spilišnji Ratac*, na otoku Šćedru nalazi se *Spilski Dolac*. Šimunović (1972: 174) navodi kako je toponim *spila* grecizam (*σπηλαίον*) koji je došao romanskim putem preko južne Italije (*Magna Graecia*) s prepoznatljivim dalmatskim fonetskim „filtrom“ u hrvatskim oblicima.

91. Stračīnska

je duboka uvala na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od *Kosmatoga Rata* i zapadno od uvale *Vela Travna*. To je također i ime uvalice zapadno od *Sajtije* unutar same *Stračinske*. Ime, koje Elezović (2005/2006: 20) spominje kao *Stračinska*, dobila je prema gusarima Saracenicima²⁵ koji su u prošlosti plovili južnom obalom *Šolte* i sklanjali se u njezine sigurne uvale²⁶. Za *Stračinsku* na austrijskoj karti iz 1869. godine stoji *Haf. Rosso*, a na peljaru iz 1822. godine kao i na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Porto Rosso* (*crvena luka*) zbog okolnih crvenih stijena.

92. Stānkova

je uvala na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Vela Luka* (*Zaglav*) i zapadno od uvala *Križice*, imena antroponimskoga podrijetla. Na peljaru iz 1822. godine zabilježena je jednako, kao *Val Stancova*.

25 Usporedi ime *Serisana* za otočić *Balkun* kraj Žirja na peljaru iz 1822. godine i toponim *Sarkin* na Rabu te otok *Srakane*.

26 vidi: uvale *Tatinja*, *Senska* i *Golija*.

93. Stomôrska

je uvala i naselje na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, podno svetišta *Gospe od Stomorije* ili *Gospe o' Bori*. To je toponim koji uz ime Djevice Marije sadrži i starodalmatski pridjev *sanctu* (od vulgarnolatinskoga pridjeva) u hrvatskomu obliku *sut*. U XIII. i XIV. stoljeću spominje se na Šolti „*Monasterium sanctae Mariae de Solta*“ (Codex..., XIII: 1289.,1320.) Sakralni elementi u jadranskoj toponimiji vrlo su česti. Na peljaru iz 1822. godine kao i na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Porto Stomosca*, a na karti iz 1869. godine kao *B Stomorska*.

94. Strășilić

je ime uvale na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, između *Grčkoga Rata* na istoku i uvale *Miletina* na zapadu. Stanovnici *Sridnjega Sela* toponim povezuju s glagolom *strašiti* jer postoje priče da su se na tom području noću čuli glasovi. Stanovnici *Donjega Sela* uvalu zovu *Strășelić*.

95. Střličina

je bok na središnjemu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od rta *Gradina* i istočno od uvale *Dražetina*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Valle Sterlicina*. Bok je dobio ime po brdu koji se nalazi iznad njega.

96. Supëtar

je ime jedne od istočnih uvalica u uvali *Nečujam*, koju sa zapada zatvara *Milića Ratac*, a s istoka *Bok o' Supetra*. Ime je nastalo od dalmatskoga refleksa latinskoga pridjeva *sanctus* i pohrvaćenoga imena sveca *Petar* prema istoimenoj crkvi.

97. Šëšula

je ime uvale na krajnjemu zapadnom dijelu otoka, sjeverno od rta *Gaj* i jugoistočno od uvale i mjesta *Maslinica*. Radi se o metaforičnomu imenu venecijanskoga podrijetla nastalomu zbog izgleda ove duboke uvale koja nudi brodovima izvrsno utočište i zaklonjenost od svih vjetrova. Ime potječe od venecijanske riječi *sessola*, odnosno vrste lopatice, drvene žlice koja služi za izbacivanje morske vode koja uđe u dno broda. Najdublji dio uvale zove se *Pajak* što je hrvatska istoznačnica ovoga toponima. O ovoj uvali na peljaru iz 1822. godine, piše: *...A maestro dell'isola, cioè nel canale di Solta ove incontransi i suddetti Scogli offronsi i Porti Oliveto e Sessola i quali sono capaci di piccoli Brigantini. Nell'entrare in questi si farà attenzione alla corrente, che domina alla loro bocca, e fra gli scogli, che servono a difenderli contro i venti occidentali. Soltanto all'imboccatura della Porto Sessola si sente il mare Libeccio... (...Zapadno od otoka, tj. u šoltanskomu kanalu gdje se nalaze gore spomenuti škoji, nalaze se luke Maslinica i Šëšula koje mogu primiti male jedrenjake. Ulazeći, treba paziti na morsku struju koja je jaka pri ulazu i među otočićima koji ih brane od zapadnih vjetrova. Samo na ulazu u luku Šëšula osjeća se jugozapadnjak.)*. Na karti austrijskoga Katastra

iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Porto Sefola*. Stanovnici *Donjega Sela* ovu uvalu zovu *Korišćica* po ponornici koja se tu ulijeva u more, odnosno po apelativu *korito* u značenju ‘oblik tla nastao protjecanjem rijeke ili potoka’, ‘tok’²⁷. Toponim je nastao kao prijevod hrvatskoga imena *Pajak*, najdublje uvalice u dnu *Šešule*.

98. Šipova

je ime uvale na krajnjem zapadnomu dijelu otoka, sjeverno od *Maslinice* i uvale *Tepli Bok* u kojoj su nekada bile japnenice. Mada je na većini suvremenih pomorskih karata uvala zabilježena kao *Šipova*, stanovnici toponim ne povezuju s biljkom šipak koja na tom području ne raste²⁸. Bez obzira na to što u uvali nismo našli vidljive izvore vode, ipak ne bismo isključili mogućnost etimologije od dalmatoromanske izvedenice *siphonata* (*Šipova* < **Šipunova* < *Siphonata*) koja dolazi od grčkoga *siphon* (vodeni kotao, tuljak), uz latinski nastavak *-ata* (usporedi Skok, 1950: 139) čiji je korijen riječi ostavio na Jadranu traga u mnogim toponimima i označuje boćatu vodu. Na Kornatima, Pašmanu, Dugom Otoku, Vrgadi nalazimo toponim *Šipnata*, na Rabu *Čifnata*. Kod Cavtata susrećemo toponim *Šipun*, a na Braču i Prviću nalazi se *Šepurina*. Moguća je i leksička kontaminacija s obzirom na to da se biljka šipak zove i *šipurina*.

99. Šumpjivina

je ime jedne od uvala na zapadnoj obali *Nečujma*, sjeverno od uvale *Podkamenica*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Sumpivina*. Ispitanici na terenu kažu kako je ime povezano s činjenicom da je „šupja“, odnosno da u njoj nema kamena, za razliku od susjedne *Potkamenice*. Nad tom uvalom su, tražeći kamen za izgradnju splitske Rive, kao i nad obližnjom *Potkamenicom*, pronašli samo zemlju, ali kamen ne.

100. Tačinja

je ime uvale na središnjemu dijelu južne obale otoka, istočno od uvala *Križice* i zapadno od uvale *Jorja*. To je ime i jedne od uvalica u većoj uvali *Šešula* na krajnjemu zapadu otoka, jugozapadno od uvalice *Pajak*, kao i boka na istočnoj obali veće uvale *Stračinska* na istočnomu dijelu južne obale otoka te boka između uvala *Stračinska* i *Vela Travná*. Ime potječe od hrvatske riječi *tat* u značenju ‘kradljivac’, ‘lupež’ po gusarima koji su u prošlosti plovili južnom stranom Šolte, skrivajući se u osamljene uvale. Istoimene toponime nalazimo na Braču, Čiovu, Hvaru, Korčuli, Mljetu, Golom otoku, Zlarinu i Ižu, gdje se nalazi i uvala *Lupeščina*. Lastovski rt zove se *Tatinjica*, a otočić *Tatinjik*. Posljednje je i ime otočića na Velom Otoku. Na Lakljanu se nalazi uvala *Lupeška*, na Cresu *Lupeška Dražica*, a na Krku *Lupeški Porat*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Punta Tatigna*, a na peljaru iz 1822. godine uvala je

27 Na Lastovu se nalazi uvala *Korito*, a na Braču *Korišnji Ratac*.

28 Stanovnici Maslinice uvalu zovu *Šikova*.

zabilježena kao *Val Tatignak*, dok je istoimena uvala na Braču na istomu peljaru označena je kao *Val Tatigne*. Na karti iz 1869. godine ova uvala zabilježena je kao *Bernistrova* (brnistra = žutilovka), što je danas ime njezine najzapadnije uvalice. Usporedi na Šolti toponime *Stračinska* i *Senska* koji su također nastali prema istoj motivaciji.

101. Tařinja Māla

je ime žala u najistočnijoj uvalici unutar *Tatinje*, zapadno od *Tatinje Vele*. Toponim je iste motivacije kao i uvala *Tatinja*, uz pridjev koji ga određuje prema susjednoj *Tatinji Veloj*.

102. Tařinja Vēla

je ime žala u najistočnijoj uvalici uvale *Tatinja*, istočno od *Tatinje Male*.

103. Tepļi Bōk

je bok na središnjemu dijelu sjeverne obale otoka, između uvala *Nečujam* na istoku i *Rogač* na zapadu. Istoimeni toponim odnosi se i na bok na krajnjem zapadnomu dijelu otoka, sjeverno od mjesta *Maslinica* i južno od uvale *Šipova*. Za uvalu na sjevernoj strani otoka stanovnici kažu: „Prema buri je, a bura ne puše.“ *Tepli* je oblik s prijevodom *e*, uobičajenim u čakavskim govorima kao i kod riječi *krēst*, *grēb*, *rēst*. Istoimeni toponim zabilježen je kraj Primoštena i na Žirju. Nasuprot šoltanskoj uvali nalazi se *Burnji Bok*, a *Studeni Bok* nalazimo na Hvaru.

104. Tiha Vāla

je jedna od uvala *Nečujma*, južno od uvale *Bok o' Rata* i sjeverno od uvale *Bok o' Supetra*, koja je također dobila ime prema osobitosti.

105. Točilo

je bok unutar uvale *Stračinska* na njezinu istočnomu dijelu. Nalazi se južnije od uvalice *Sajtija*, odnosno boka *Tatinja*. Toponim je nastao prema bogatim prirodnim izvorima vode koja tu teče, osobito u *Sajtiji*. Istoimeni toponim na Braču Šimunović (1972: 215) također dovodi u vezu s nazivom koji označuje protočne vode.

106. Trāvna

je uvala fitotoponimskoga podrijetla koja se nalazi na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od *Široke Punte* i zapadno od uvale *Bolančina*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Val. Travna*. Slavenski pridjevi sa sufiksom na *-bn* vrlo su učestali u toponomastici Jadrana. *Travna* je također ime uvala na Hvaru, Visu i Braču.

107. Tūpa Vāla

je uvala na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Ražanj* i zapadno od uvale *Travna*. Ime je nastalo prema njezinu izgledu.

108. Turskī Bōk

je ime uvale na južnoj strani otočića *Stipanska* kao i uvalice na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Vela Luka* i zapadno od uvale

Lestimerova. Na otoku Cresu nalazi se uvala zvana *Turska Draga* pri opisu koje Skok (1950: 42) napominje da „ovakav pridjev ‘turski’ ne nalazimo nigdje na otocima Jadrana“. Istoimeni toponim, uz ove šoltanske, spominje se i na kopnu između rta *Planka* i uvale *Stari Trogir*. M. Andreis (1990: 12) navodi kako Šolta nije bila neposredno napadnuta od Turaka. D. Božić-Bužančić (1999: 185) bilježi kako su na blagdan sv. Ivana Krstitelja 1696. godine Turci iz Ulcinja opljačkali *Donje Selo* i odveli u ropstvo 64 osobe. Taj podatak još uvijek je živ u predaji starijih stanovnika, a ispitanici iz *Maslinice* kažu da su tom prilikom Turci pristali brodovima upravu u *Turskom Boku* na *Stipanskoj* koji je po tom događaju i dobio ime. Što se tiče *Turskoga Boka* na sjeveroistočnom dijelu otoka pored *Lestimerove*, ispitanici *Gornjega Sela* smatraju da je dobio ime po nepoželjnim moreplovcima iz davnih vremena koji su, na prolazu kroz *Splitska Vrata* u toj uvalici čekali povoljan vjetar te da je pridjev ‘turski’ u svijesti stanovnika izjednačen s pridjevima ‘gusarski’, ‘osvajajući’, ‘razbojnički’, ‘pljačkaški’.²⁹ Zanimljivo je kako je ime uvale *Gonoturska* na Mljetu nastalo od latinskoga genitiva plurala: *vallis ingannatorum* (‘uvala prevaranata’). Prema Skokovu mišljenju, prijelaz romanskoga nenaglašenoga *a > o* dokazuje da je toponim mnogo stariji od XIII. stoljeća. Između *Olive* i *Pelješca* dubrovački dokumenti bilježe uvalu *Bocca Ingannatore* kao *Portus Ingannatorum*, tj. mjesto osobito zgodno za gusarske prepade (Skok, 1950: 219). Stoga smo mišljenja da su stanovnici Šolte, koja obiluje toponimima motiviranim gusarstvom, pridjev ‘turski’ izjednačili s ‘gusarski’ stoga što su i Turke i gusare doživljavali kao opasnost ili, pak, stoga što je nacionalna pripadnost gusara bila raznovrsna (sjevernoafrički gusari bili su nominalno turski podanici) (Safanov, 1988: 58, 211). Manje je vjerojatna mogućnost podrijetla toponima *Turski Bok* od latinskog genitiva plurala ‘ingannatorum’ (**Gonoturski Bok*). Toponim *Turski Bok* na Braču Šimunović (1972: 275) motivira trskom koja raste na tom području (*Trski Bok*) i koji je u dokumentima zabilježen kao *Tarstene Lučice*. Na području istoimenih toponima na Šolti nismo pronašli uvjete za rast spomenute biljke.

109. Vāja

je bok na krajnjem istočnom dijelu južne obale otoka. Nalazi se između uvala *Stračinska* na zapadu i *Vela Travna* na istoku ispod područja koje je na karti austrijskoga katastra iz 1830. godine zabilježeno kao *Vajala*, toponima kojega bismo mogli dovesti u vezu s glagolom *valjati*, jer stanovnici kažu da se tu valjala stoka. Međutim, toponim *Vaja* ne bismo doveli u vezu s tim glagolom, iako su ribari mišljenja kako se često s brijega nad bokom kamenje odranja, tj. *vaja* u more. Istoimeni toponim nalazi se na otoku Korčuli. Na Visu susrećemo uvalu *Nevaja*, također nepoznate etimologije.

²⁹ U IX. stoljeću Šoltu su napadali gusari Saraceni, a sve do XIX. stoljeća napadali su je u više navrata gusari i uskoci. U XIV. stoljeću Trogirani su napali Šoltu i odveli zarobljeno stanovništvo. U XVI. stoljeću Šoltani, kao mornari Mletačke Republike, sudjeluju u ratovima protiv Turaka.

110. Vëla Marinčarāta

je uvala na zapadnomu dijelu južne obale otoka, jugoistočno od rta *Gaj* i sjeverno od *Marinča Rata*, antroponimskoga postanja.

111. Vëla Līda

je uvala na zapadnomu dijelu južne obale otoka, zapadno od uvale *Mala Lida* i istočno od *Marinča Rata*. Šoltansko stanovništvo ovu uvalu zove još i *Prva Lida*, zbog položaja u odnosu na obližnju *Maslinicu*. Za etimologiju vidi uvalu *Mala Lida*.

112. Vëla Lúka

je uvalica na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od rta *Tanki Ratac*. Istoimeni toponim je i uvala na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Mličnjak* i zapadno od uvale *Stankova*. Tako se obično zove u *Grohotama*. U *Gornjemu Selu* zovu je *Vëleluka* i *Zaglāv*. I najdublja, istočnija uvalica unutar ove uvale također se zove *Vela Luka*. Ime *Zaglav* metaforičnoga je postanja, vrlo čest toponim na jadranskim otocima, a tim imenom obično se imenuje uvala zaštićena brežuljkastim rtom (Šimunović, 2005: 266, 268), što je ovdje rt *Budva* (*Budvoredi*). Na novijim pomorskim kartama posljednja od navedenih uvala, na zapadnomu dijelu južne obale otoka, zabilježena je kao *Zaglav*. Na peljaru iz 1822. godine zabilježena je kao *Val Velaluka*, a na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine kao *Valle Bucca*.

113. Vëla Sënska

je ime uvalice na središnjemu dijelu južne obale otoka unutar uvale *Senska*, a nalazi se u njezinu najistočnijemu kraku. Za etimologiju vidi uvalu *Senska*.

114. Vëla Stinjiva

je uvala na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Mala Stinjiva*, a zapadno od uvale *Guzičevica*. Za etimologiju vidi uvalu *Mala Stinjiva*.

115. Vëla Trāvna

je ime uvale na istočnomu dijelu južne obale otoka. Nalazi se istočno od uvale *Stračinska* i zapadno od uvale *Mala Travna*. Sa zapadne strane zatvara je rt *Tatinja*, a s istočne *Crni Rat*. Ime je fitonimskoga podrijetla od apelativa *trava*. Na peljaru iz 1822. godine zabilježena je kao *Val Travna*, kao i na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine, koji se čuva u Državnom arhivu u Splitu (*Valle Travna*). Za etimologiju vidi uvalu *Mala Travna*.

116. Vëli Bôk

je uvala istočno od izlaza iz uvale *Stomorska*, na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od rta *Pelegrin*. To je također i ime uvale na sjevernoj obali otoka, istočno, na izlazu iz velike uvale *Nečujam*. Ime je dobio prema izgledu, odnosno veličini.

117. Vídov Mekīš

je bok na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Potpoldo* i zapadno od uzmorskoga predjela *Pod Murinke*. Toponim je antroponimskoga postanja uz apelativ *mekiš* koji upućuje na svojstvo terena.

118. Vlačilo

je rt na jugoistočnomu dijelu otočica *Stipanska*. Ime potječe od glagola *vlačiti* u značenju 'potezati' i označuje mjesto gdje su se vukle *tramate*, mreže potegače.

119. Vûk

je bok na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od *Crnoga Rata* i zapadno od uvale *Mala Travna*, zoonimskoga, odnosno metaforičnoga postanja, jer stijena poviše boka ima izgled vučje glave.

120. Zādüşna

je uvala na zapadnomu izlazu iz uvale i mjesta *Stomorska*, na predjelu zvanomu *Ispo' Sedan Bori*. Na novijim pomorskim kartama obično je zabilježena kao *Zadušnjia*. U uvali istočno od *Zadušne*, u *Velom Do'cu* nalazi se velika japnenica pa je moguće da je ime uvale s tim povezano. Stanovnici ime povezuju s pričom da su u II. svjetskom ratu našli „ugušena“ njemačkog vojnika.

121. Zagràbova

je uvala na središnjemu dijelu južne obale otoka, sjeverozapadno od uvale *Spile* i jugoistočno od uvale *Grabova*, prema fitonimu *grab*.

122. Zagradiña

je bok uz rt *Gradinu* unutar uvale *Senska*. Ime upućuje na obližnju *Gradinu* te na položaj u odnosu na njega.

123. Zaščítak

je uvala na području između uvala *Fabrica* i *Bok* na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od uvale *Stomorska*. Toponim je motiviran glagolom *štititi* što se odnosi na zaštićenost koju uvala pruža moreplovcima. Na novijim pomorskim kartama stari čakavski suglasnički skup -šč- zamijenjen je štokavskim -št-.

124. Zàplave

je ime boka na krajnjem istočnom dijelu južne obale otoka, na istočnoj obali uvale *Vela Travna*, sjeverno od *Crnoga Rata*. Radi se o području koje se nalazi na terenu s prirodnom vodom koja neprestano teče.

125. Zèkova Lučica

je uvalica zapadno od uvale (*Krušiška*) *Lučica* na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, imena nastalog od apelativa *zec*, odnosno prema nadimku obitelji Jakovčević iz *Gornjega Sela*.

126. Zòrzini Bočiči

su bočići na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, na uzmorskomu predjelu *Žoržine*, imena antroponimskoga postanja prema imenu vlasnika zemljišta (*Giorgio*).

127. Žüstova

je jedna od uvala unutar mjesta *Rogač*, na njezinoj istočnoj obali, sjeverno od uvale *Komin*. U čakavskom konsonantskom sustavu zvučna afrikata *đ* prelazi

u ž (*loggia* > *loža*) pa smatramo da se radi o antropotoponimu nastalom od osobnoga imena Giusto.

4.5. Rtovi

Šoltanski rtovi, kao što je uobičajeno u našoj obalnoj toponimiji, najčešće nose ime po obližnjoj uvali. Pritom su nazivi koji se odnose na rtove: *rat*, *ratac*, *punta* i *glava*. Ukupno ih je prikupljeno šezdeset i šest.

1. Bād

je rt koji se nalazi se na istočnoj strani uvale *Rogač*. Istoimeni rt također je i najistočnija točka otoka, na novijim pomorskim kartama označena kao *Rt Livka*, prema obližnjoj uvali. Apelativ *bad* znači ‘oštar rt’, ‘oštar greben u moru’, od glagola *badati*, tj. *bosti* prema prasl. i stesl. *bosti* i vrlo je čest u jadranskoj toponimiji (*Bojabić Bad*, *Budić Bad*, *Česminov Bad*, *Jagodni Bad*, *Perna Bad*). Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Punta Bad*, dok je na karti iz 1869. godine zabilježen kao *Sp Livka*.

2. Bìskup Rât

je mali rt istočno od *Mijaluke* na južnoj obali otoka, metaforičnoga postanja zbog oblika uzdignute stijene koja podsjeća na mitru biskupa. Lokalno stanovništvo ovaj rt zove još i *Bìskuprât*. Toponim *Biskup* jednakoga postanja susrećemo i na Braču.

3. Bolânčina (Pûnta)

je rt na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Travna* i zapadno od uvale *Bolančina*. Toponim je dobio ime po vlasniku terena. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Punta Bolancina*.

4. Būdva

je široki rt neobična imena na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Vela Luka (Zaglav)* i zapadno od uvale *Stankova*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Budvoredi*, stoga smo mišljenja da se radi o toponimu antroponimskoga podrijetla (**Budov(i) Red(i)* > *Budvoredi* > *Budva*), uz apelativ *red* u značenju ‘okomita hrid’, još i danas prisutan u govorima Šolte.

5. Cřni Rât

je rt na krajnjem istočnomu dijelu južne obale otoka koji s istoka zatvara uvalu *Vela Travna*. Istoimeni rt nalazi se na Braču, ali je, prema Šimunoviću, dobio ime prema vranama (1972: 202).

6. Debelàc Rât

je mali rt na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, u uvali *Krušica Donja*. Toponim ukazuje na oblik rta.

7. Dõnja Gřlica

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka koji sa zapada zatvara uvalu *Stračinska*, metaforičnoga postanja (‘grlo’).

8. Dõnja Pũnta

je najzapadniji u nizu rtova na istočnomu dijelu južne obale otoka između uvala *Mijaluka* i *Stračinska*, imenovanih prema svomu položaju (*Gornja Punta*, *Srinja Punta*, *Donja Punta*).

9. Dragĩnjski Rāt

je rt unutar uvale *Tatinja*, na južnoj obali otoka, istočno od uvale *Draginjina*. Za etimologiju vidi uvalu *Draginjina*.

10. Frātri

je ime izbočenih hridi nad rtom *Sipuja* unutar uvale *Stračinska*, na južnoj obali otoka, metaforičnoga postanja, zbog kamenih gromada koje podsjećaju na fratre u mantijama.

11. Glāva Rũdule

je rt na južnoj obali otoka *Rudula*, imena metaforičnoga postanja, prema obliku. Za etimologiju vidi otočić *Rudula*.

12. Glāva Sāskinje

je rt na jugozapadnomu dijelu otočića *Saskinja*, također metaforičnoga postanja prema obliku. Za etimologiju vidi otočić *Saskinja*.

13. Gõrnja Gřlica

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka koji sa istoka zatvara uvalu *Stračinska*, imena metaforičnoga postanja ('grlo').

14. Gõrnja Pũnta

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka, između uvala *Mijaluka* i *Stračinska*, istočno od *Srinje Punte*, imenovan prema svomu položaju.

15. Grābov Rāt

je rt zapadno od uvale *Zagrabova*, na južnoj obali otoka, imena fitonimskoga podrijetla prema apelativu *grab*. Starije ime ovoga rta je *Věli Kavāl*.

16. Gradĩna

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka, među uvalama *Gradaška* na zapadu i *Mala* i *Vela Senska* na istoku. Na kartama je obično obilježena kao *Gradac*, međutim, Šoltani je tako ne zovu. Radi se o toponimu nazvanom prema građevini obrambenoga karaktera, odnosno prema takozvanim Teutinim dvorima (ruševine se uobičajeno nazivaju gradinama), za koje stanovnici smatraju da su se tu nalazili, a potječe od prasl. **gordъ* prvotnoga značenja 'ograđeno mjesto', 'naselje'. Isto ime nosi i rt, odnosno „poluotočić“ na sjevernoj obali otoka, na istočnomu izlazu iz uvale *Rogač*, sjeverno od uvale *Kašjun* i istočno od uvala *Bočac* i *Dražetina*. Istoimeni toponim učestao je i na drugim jadranskim otocima (Olib, Vrgada, Brač).

17. Gřski Rāt

je rt na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, na zapadnomu izlazu iz uvale *Donja Krušica*, istočno od uvale *Strašelić*. Stanovnici istočnoga dijela Šolte zovu ga *Grčki Rat*. Za etimologiju vidi toponim *Grkovo* na Šolti.

18. Grižavi Ratàc

je stjenovit rt na zapadnomu dijelu otoka, između uvalica *Tatinja* i *Pajak* unutar uvale *Šešula*. Ime potječe od hrvatske imenice *griža* sa značenjem ‘krševit predio’, ‘stijena’, ‘kamen’ i odnosi se na izbrazdane hridi. Toponim *Grižev Rot* i *Griževa Glavica* nalaze se na Braču za koje Šimunović (1972: 179, 187) navodi da se odnose se na krški oblik tla i da ih pučka etimologija povezuje s glagolom *gristi*, dok ih istraživači predrimskih ostataka u našoj toponimiji vezuju uz *grič*. Stanovnici *Donjega Sela* ovaj rt zovu *Grižev Ràtac*.

19. Ivânkōv Ratàc

je rt na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od uvale *Crjeni* i istočno od uvala *Mala* i *Donja Krušica*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Punta Ivan Lovratz* te *Punta Ivan Lavrataze* zbog pogrešnoga deliminacijskog kriterija.

20. Jorjâ Rât

je rt na središnjemu dijelu južne obale otoka, kojemu su na zapadu uvala *Jorja*, a na istoku uvala *Medvidova*. Za etimologiju vidi uvalu *Jorja*.

21. Jūžni Rât

je rt na krajnjem zapadnomu izlazu iz uvale *Nečujam*, sjeverno od uvale *Šumpjivina*. Ime, međutim, ne odgovara položaju ovoga rta koji se nalazi na istoku, podno brijega. S obzirom na to da se brijeg iznad rta zove se *Sūžanj* („usp. *ūžanj* ‘uzao’ – Šimunović, 1990: 194) moguće je da je pučkom etimologijom, došlo do semantičkoga pomaka (**Sužnji* > **Južnji* > *Južni*). Na peljaru iz 1822. godine toponim je zabilježen kao *P^{va} Jusgniraad*. Na novijim pomorskim kartama kao i kod Elezovića (2005/06: 21) brijeg je označen kao *Sūžanj*, dok ga Šoltani zovu i *Sūžānj* i *Sūzānj*.

22. Kavâl (Mâli i Vêli)

je ime koje se odnosi na rtove na središnjemu dijelu južne obale otoka između uvala *Senjska* i *Grabova* – zapadniji *Veli* istočniji *Mali Kaval*. Šoltani ih još zovu i *Punta o' Kavala* što je, osim mletačkoga podrijetla toponima, također i talijanska konstrukcija sintagme. Toponim je metaforičnoga postanja prema apelativu *cavallo* u značenju ‘konj’, što odgovara izgledu ovih rtova.

23. Kažëla

je ime rta na zapadnoj obali uvale *Nečujam*, južno od *Južnoga Rata*. Ime je dobio prema kućici koja se tu nalazi, od mletačkoga *caselo* (mala kuća). Za etimologiju vidi uzmorski predio *Kažele*.

24. Kosà

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka, na istočnoj obali uvale *Stračinska* nedaleko od *Točila*. Ime se odnosi na izgled, kosinu rta.

25. Kosmàti Rât

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka između uvale *Mijaluka* na zapadu te uvale *Stračinska* na istoku. Na novijim pomorskim kartama je označen kao *Rt*

Kosmat. U govoru lokalnoga stanovništva može se čuti *Kosmäterat*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Kosmatirat*. Toponimi koji su izvedenice od praslavenskoga pridjeva **kosmb* sa značenjem ‘teren obrastao grmljem’ vrlo su česti u jadranskoj toponimiji (*Kosmaj*, *Kosmača*, *Kosmači*, *Kosmati Bok*, *Kosmeč*, *Kosmerka*). Istoimeni toponim nalazi se na otoku Šćedru.

26. Kríž

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka, na zapadnomu ulazu u uvalu *Vela Travna*, između boka *Vaja* i rta *Tatinja*.

27. Krūšiški Rât

je ime rta na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, zapadno od uvale *Gornja Krušica*. Rasterećenjem suglasničkog skupa *čk > šk*. Za etimologiju vidi uvalu *Gornja Krušica*.

28. Kùk

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka, metaforičnoga imena prema izgledu, između uvale *Stračinska* i *Vela Travna*, odnosno bokova *Vaja* i *Lukra*. Istoimeni toponimi nalaze se i na obližnjem Braču kao i na Pašmanu, Vrgadi, Lopudu i drugim jadranskim otocima.

29. Lantêrna

je rt sa svjetionikom na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, na istočnom izlazu iz uvale *Stomorska*. Ime je dobio po dijalektalom nazivu za svjetionik.

30. Marīnča Rât

je rt na zapadnomu dijelu južne obale otoka, južno od *Vale Marinčarata*, odnosno zapadno od uvale *Vela Lida*, tj. *Prva Lida*, koji je dobio ime prema vlasniku terena. Na karti iz 1869. godine rt je zabilježen kao *Sp. Maričivorat*, a na peljaru iz 1822. zabilježen je kao *P.^{ta} Marinizaraad*. S obzirom na to da talijanski jezik ne razlikuje suglasnike po kvantitetu, kartograf je, kako bi naglasio duljinu, toponim zapisao s udvojenim vokalom.

31. Mekīš

je ime rta na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Zagrabova* i zapadno od uvale *Spile*. Ime je dobio zbog mekoga tla koje nije karakteristično za priobalno otočno područje.

32. Mīlića Ratâc

je ime rta na sjevernoj obali otoka u uvali *Nečujam*, koji sa zapadne strane zatvara manju uvalu *Supetar*, nazvan prema prezimenu vlasnika.

33. Motīka

je ime rta na krajnjem istoku otoka, na zapadnomu izlazu iz uvale *Livka*. Ime ovoga rta toponomastička je metafora, koju ne susrećemo na ostalim jadranskim otocima, a nastala je prema obliku od prasl. i stosl. *motyka*. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Punta Mutica*, a na karti iz

1869. godine kao *Sp. Motika*. Kao usporedbu, navodimo metaforični toponim *Lopata* koji se nalazi na Premudi, Velom Otoku i Istu za rtove i uvalu.

34. Obinuš

je ime rta, najzapadnije točke Šolte te predio iznad njega, koji se nalazi na sjeverozapadnom dijelu otoka podno predjela/brijega *Obinuš*. Na peljaru iz 1822. godine ime rta zabilježeno je kao *P.^{ta} Obinusc*, a na austrijskoj pomorskoj karti iz 1869. godine kao *Sp. Benus*. Na austrijskoj karti iz 1830. godine stoji *Obinusca*. Istoimeni rtovi i uvala nalaze se u Murterskomu kanalu: *Obinuš Veliki i Obinuš Mali* (na kartama iz 1822. i 1825. godine *Punta Obenus Grande, Punta Obenus Piccolo*), na Istu su rt *Benuš* i škoj *Benušić (Punta Obenus i Obenusich, 1824., Scoglio Obenusk* zabilježeno je na peljaru iz 1822. godine). Toponomastičari se do sada nisu pozabavili značenjem ovoga toponima. Obilaskom terena i u razgovoru s ispitanicima doznali smo da je ‘obinuš’ ime koje se rabi za ‘bjelušinu’ (*Inula Verbasifolia*), biljku bjelkastih listova i žutih cvjetova koja raste na stjenovitim obalama izravno iz hridi i karakteristična je za tako nazvana područja. *Obinuš* je uz *Rogač* još jedan primjer fitotoponima na Šolti u čistom apelativnom obliku, tj. bez dodatka sufiksa, najvjerojatnije iz razloga što oba apelativa već u sebi sadrže sufiks.

35. Pâpina Pûnta

je ime rta na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od *Gornje Krušice* i zapadno od (*Krušiške*) *Lučice*. To je romanski toponim antroponimskoga postanja prema nadimku stanovnika *Gornje Krušice*. Svi članovi njegove obitelji su Papini.

36. Pëlegrin

je rt na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, na istočnomu izlazu iz uvale *Stomorska*. Istoimeni toponim susrećemo na Hvaru i na Velom Otoku. Proučavajući etimologiju imena na posljednjemu, Skok navodi: *Pelegrin i Piligrin potvrđeni su kod nas kao posuđene talijanske opće riječi u značenju ‘hodočasnik’*. *Ovakav metaforički naziv za rt mogao bi se objasniti možda samo opažanjem na mjestu* (Skok, 1950: 125). S obzirom na to da se na istoimenom rtovima na Hvaru i Dugom Otoku nalazi crkvice sv. Pelegrina, kao što je slučaj i na brdu *Pelegrin* na Ugljanu, mišljenja smo da bi trebalo arheološki provjeriti postojanje ostataka crkve tog naslovnika i na Šolti. Na peljaru iz 1822. godine ovaj rt zabilježen je kao *P.^{ta} Otgrisa*, što bismo protumačili kao talijanski izgovor za **Punta od Križa* i što bi, prema tome, moglo biti starije ime ovoga rta.

37. Plitka Pûnta

je ime rta koji za zapada zatvara uvalu *Stomorska* na sjevernoj obali otoka, ispred uvale *Stiniška*, koji je dobio ime prema izgledu terena. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Rasteriski plisca punta*. *Rasteriski* se odnosi na *Rat Stiniški* (danas *Stiniška*), a *plisca punta* na *Plitka Punta*.

38. Plitko

je rt na istočnomu izlazu iz uvale *Vela Travna*, južno od *Zaplava* i sjeverno od predjela *Labrina Rapa*. Radi se o krnjoj dvočlanoj sintagmi prema izgledu terena.

39. Plöški Rât

je rt južno od uvale *Šešula* i zapadno od *Vale Marinčarata* na zapadnomu dijelu otoka. Ime je dobio prema pločastim stijenama.

40. Pöd Frâtre

je rt na istočnomu izlazu iz uvale *Stračinska*, na istočnomu dijelu južne obale otoka, južno od *Sipuje*. Ime je dobio prema svomu položaju u odnosu na nešto sjeverniji toponim *Fratri*.

41. Pogànica

je rt na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Poganica* i zapadno od uvale *Golija*. Za etimologiju vidi uvalu *Poganica*.

42. Praščè Vrilo

je predio kraj svjetionika na rtu *Bad*, na krajnjemu istoku otoka čije ime naši ispitanici iz *Gornjega Sela* izgovaraju kao *Praščèvo Rìlo* i ime opravdavaju vjerojatnim izgledom u obliku praseće njuške. Detaljnim pregledavanjem terena nismo pronašli nikakav oblik koji bi odgovarao rilu pa smatramo da je mogla nastati pogreška u izgovoru ispitanika zbog netočnog deliminacijskoga kriterija. Na području nema nikakvih izvora vode pa smatramo da je toponim mogao nastati zbog toga što tu zbog niske obale i plovaca more vrije.

43. Pûnta Govèdica

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Spile*, zoonimskoga postanja.

44. Pûnta Křčävna

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka, koji sa zapada zatvara uvalu *Mijaluka*. Moguće je da je toponim nastao od imenice *krčenje*, odnosno od pridjeva *krčen*, *krčavan* koji ukazuju na tlo oslobođeno od makije pripremljeno za obrađivanje.

45. Pûnta Starinë

je rt na središnjemu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Stankova* i zapadno od uzmorskoga predjela *Pod Babasovo*. Nazivom 'starine' često se imenuju zemlje, odnosno posjedi koji su pokoljenjima u istoj obitelji.

46. Räkotina

je rt na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, između uvalica *Podkamenica* i *Maslinica* u *Nečujmu*. Ime je vjerojatno nastalo prema rahlom kamenju (**Rahlotina*).

47. Rât

je ime rta na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, koji s istoka zatvara uvalu *Nečujam*. Na karti iz 1830. godine, toponim je zabilježen kao *Na Raad*, s udvojenim vokalom, kako bi se naglasila duljina koja ne postoji u talijanskomu jeziku.

48. Rážanj

je ime rta na zapadnomu dijelu južne obale otoka, između uvale *Dugoraška* na zapadu i uvale *Ražanj* na istoku. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Punta Secca*. Ražanj je česta toponomastička metafora kojom se na Jadranu nazivaju rtovi. Susrećemo ga na Kornatima, Zmajanu, Kopari, Braču i Hvaru.

49. Sipùja

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka, na istočnomu izlazu iz uvale *Stračinska* ispod stijena *Fratri*. Ribar kažu da je ime dobio zbog huktanja mora koje odbijanjem o stijenje podsjeća na zvuk sipe u bijegu.

50. Spil̃ska Pūnta

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od uvale *Grabova*. Na svim suvremenim kartama ovaj rt pogrešno je zabilježen kao *Splitska punta*. Na karti iz 1822. godine zabilježen je kao *P.^{ta} Spile* što nas dovodi do izvornoga značenja i etimologije imena toponimizacijom apelativa *spila*. Naime, na tomu dijelu otoka nalaze se brojne spilje koje Šoltani nazivaju *spile*. Toponim *Spile* vjerojatno je vremenom dobio hrvatski pridjevski oblik na *-ska* te prešao u oblik **Spilska (punta)*, a zatim metatezom i analogijom prema pridjevu koji se odnosi na grad *Split*, topografovim nepoznavanjem izvornoga značenja, pogrešno zabilježen. Šoltani upotrebljavaju ime *Spilska Punta* i *Punta o' Spil*.

51. Sr̃nja Pūnta

je ime rta na istočnomu dijelu južne obale otoka, između *Gornje Punte* i *Donje Punte*, istočno od *Mijaluke* koje upućuje na središnji položaj rta.

52. Stiniška

je rt na središnjemu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Dešenja*. Toponim potječe od apelativa *stijena*, rasterećenjem konsonantske skupine *čk* skupinom *šk*, a oblik krnje dvočlane sintagme u ženskomu rodu dobiven je zbog sročnosti s imenicom *punta*.

53. Stol̃ac

je rt u vrhu uvale *Livka* na krajnjemu istoku otoka. Radi se o metafori koja se odnosi na konfiguraciju obale. Istoimeni toponim susrećemo na Rabu.

54. Šir̃oka Pūnta

je rt na zapadnomu dijelu južne obale otoka, istočno od *Tupe Vale* i zapadno od uvale *Travna*, koji je dobio ime prema izgledu.

55. Šumpj̃vski Rat̃ac

je rt na zapadnoj obali unutar uvale *Nečujam*, južno od uvale *Šumpjivina* prema kojoj je i dobio ime.

56. T̃anki Rat̃ac

je rt na sjevernoj obali otoka, jugoistočno od rta *Rat* na istočnomu izlazu iz uvale *Nečujam*. Istoimeni toponim susrećemo na Braču, a na Korčuli se nalazi

Tankaraca. Također je to i ime rta na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka, između uvala *Vela Luka* i *Zekova Lučica*. Šimunović navodi kako i pridjevi uz toponime čuvaju stara značenja pa je tako *tanak* značilo ‘plitak’ i ‘uzak’ (Šimunović, 1972: 279). Rt je vrlo tanak i špicast; kao igla ulazi u more. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Tanchi Rataz*.

57. **Tatinja**

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka. Nalazi se na zapadnomu izlazu iz uvale *Vela travna*. Za etimologiju vidi uvalu *Tatinja*.

58. **Timūn**

je rt ne središnjemu dijelu sjeverne obale otoka, neposredno uz podmorski greben *Prdikoza*. Ime je metaforičnoga podrijetla prema dijalektalnomu nazivu za kormilo.

59. **Vāja**

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka, neposredno uz bok istoga imena, između uvala *Stračinska* i *Vela Travna*. Za etimologiju vidi bok *Vaja*.

60. **Vodã Stipanske**

je rt na jugozapadnomu dijelu otočića *Stipanska*. Ime je dobila po prirodnomu izvoru vode koji se tu nalazi, a „grabila“ se za pojenje volova.

61. **Vodnjāk**

je rt na središnjemu dijelu južne obale otoka, s uvalama *Tatinja* na zapadu i *Jorja* na istoku. Tu se još od vremena II. svjetskoga rata nalazila dizalica koja je izvlačila na kopno bogate ulove tune lokalnih ribara. Na novijim pomorskim kartama obično je označen kao *Vodnjan*. Ime je dobio prema jednom od izvora pitke vode na tom rtu s kojom su se snabdijevali stanovnici *Grohot*. Istoimeni toponim susrećemo za škojeve na Hvaru, Murteru i Molatu.

62. **Vránjac**

je rt na istočnomu dijelu južne obale otoka unutar uvale *Stračinska*, na njezinoj zapadnoj obali, južnije od uvalice *Stračinska*. Ime je dobio po ptici morski vranac (*Phalacrocorax Gristotelis*) koja se gnijezdi na liticama južne obale otoka, a koju stanovnici istočnoga dijela Šolte još nazivaju i *njórak*. Istoimeni toponim nalazi se i na Braču.

63. **Vûk**

je ime rta na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od *Crnoga Rata* i zapadno od uvale *Mala Travna*, zoonimskoga metaforičnoga postanja.

64. **Zãhõdski Rãt**

je rt na središnjemu dijelu južne obale otoka kojemu su sa zapadne strane uvala *Medvidova*, a s istočne uvala *Senska*. U Grohotama ovaj rt zovu *Na Zahoda*, a u Gornjemu Selu *Zaoska*. Ime je dobio po glagolu *zahoditi* značenja ‘zapadati’, ‘zalaziti’ kada se misli na sunce, jer se nalazi zapadno od *Gornjega Sela*, od prasl. *hodъ* prvotnoga značenja ‘put’. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Zachode*.

65. Zāglav

je rt na južnoj obali otoka, na zapadnomu izlazu iz uvale *Vela Luka* koja se još zove i *Zaglav*. Ime je vrlo često u jadranskoj toponomastici. Susrećemo ga na Braču, Hvaru, Visu, Dugom Otoku, Sestrunju, Ugljanu i Pašmanu.

66. Zāplave

je ime rta na istočnomu dijelu južne obale otoka koji s istočne strane zatvara uvalu *Vela Travna*. Nalazi se sjevernije od *Crnoga Rata*. Lokalno stanovništvo ovaj rt zove i *Zaplavi*. Za etimologiju vidi bok *Zaplave*.

4. 6. Garme

Na otoku Šolti nalaze se mnogobrojne garme, odnosno pećine nastale abrazijom mora. Većina ih nije zabilježena na pomorskim kartama kao npr. *Peculova* i *Pavina Garma* u Tatinji, *Garma* u Rogaču, u Joriji te *Vela* i *Mala Garma* u Maslinici. Apelativ je predrimski leksički ostatak. Ukupno je prikupljeno deset imena za šoltanske garme.

1. Gârma pòd Crjène Stîne

je velika garma na zapadu otoka *Stipanska* koja je dobila ime prema karakterističnim crvenim stijenama koje je okružuju.

2. Gràbova Gârma

je garma smještena u uvali *Grabova* na južnoj obali otoka, imena fitonimskoga podrijetla.

3. Hîb

je garma, *škrapa* na središnjemu dijelu južne obale otoka unutar uvale *Tatinja*, između *Peculove Garme* i *Tovarje Škine*. Ime je dobila zbog oblika koji podsjeća na glavu kruha (*hiba*) koja se tradicionalno pekla na otoku (od prasl. i stosl. *hlěbъ*, preuzeto iz gotškoga *hlaifs* u značenju 'kruh' s promjenom i redukcijom *hljeb* > *hlib* > *hib*).

4. Hrîpavica

je garma u uvali *Grabova* na južnoj obali otoka. Ispitanici kažu da „tu more hripje“ pa bismo ime povezali s tim glagolom.

5. Kòzjak Gârma

je garma na predjelu *Kozjak*, istočno od uvale *Poganica*, na južnoj obali otoka.

6. Māla Golubînja Gârma

je manja od dvije garme uz *Mali Oplovac* na zapadnom ulazu u uvalu *Stračinska*, na južnoj obali otoka. Ime je dobila zbog veličine u odnosu na susjednu *Velu Golubinju Garmu* i golubova koji se u njoj gnijezde.

7. Pāvina Gârma

je također jedna od garmi u uvali *Tatinja* koja je dobila ime po vlasniku terena.

8. Pêculova Gârma

je ime garme u uvali *Tatinja*. Radi se o toponimu antroponimskoga postanja – Peculovi su pripadnici šoltanske obitelji Buktenica.

9. Vêla Gârma

je garma na južnoj strani uvale *Maslinica*, koja je dobila ime u odnosu na obližnju *Malu Garmu*.

10. Vêla Golubînja Gârma

je veća od dvije garme uz *Mali Oplovac* na južnoj obali otoka. Ime je dobila zbog veličine u odnosu na susjednu *Malu Golubinju Garmu* i golubove koji se u njoj gnijezde.

4. 7. Obalni/uzmorski predio

Obalni, odnosno uzmorski predjeli Šolte često nose ime toponima u njihovu zaleđu.

Ukupno je prikupljen šezdeset i jedan toponim.

1. Cetînska Pasîka

je obalni predio u uvali *Grabova* na središnjemu dijelu južne obale otoka. ‘Pasika’ je geografski termin koji se odnosi na sječu šume zbog čišćenja zemljišta. Vremenom je postao nerazumljiv jer je prefiks *pa-* danas mrtav i neplodan (Šimunović, 1972: 257).

2. Crjène

je uzmorski predio na južnoj obali otoka unutar uvale *Senska*. Toponim je nastao prema izgledu, odnosno crvenoj boji terena.

3. Crno

je uzmorski pojas na jugoistočnoj obali otočića *Grmej*, imena krnje sintagme.

4. Crvèni Rêd

je obalni predio na južnoj obali otoka unutar uvale *Vela Travna*, imena nastala prema okolnim visokim crvenim stijenama, hridima koje Šoltani nazivaju *red*, od stesl. *reṇdъ* ‘niz’, ‘red’.

5. Čelînac

je uzmorski predio na južnoj obali otoka, iznad *Maloga Oplovca* i rta *Donja Grlica*. To je visoki *red*, a radi se o toponimijskoj metafori prema izgledu hridi nastaloj od apelativa *čelo* koji označuje uzdignuće.

6. Dragobrăca

je ime obalnoga predjela istočno od rta *Pelegrin* na sjevernoj obali otoka, antroponimskoga postanja, vjerojatno prema staromu slavenskom muškome imenu Dragobrat, kao što je Dragodid (Skok, 1950: 195, 197). Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine istoimeni toponim zabilježen je iznad uvale *Dugoraška*.

7. Dubinâ Vêla

je uzmorski predio na krajnjemu istoku otoka, unutar uvale *Livka*, sjeverno od uvale *Koromašina Mala*, imena nastala prema osobitosti terena.

8. Gāj

je uzvorski predio na zapadnomu dijelu južne obale otoka podno predjela *Žvanjski Gāj*, između uvala *Šešula* na zapadu i *Poganica* na istoku. Radi se o vrlo čestom toponimu na jadranskoj obali (Brač, Rab, Pag, Pašman) koji ukazuje na predio prekriven šumom.

9. Gaļja

je uzvorski predio na južnoj obali otoka, između *Veloga Dolca* na zapadu i predjela *Pod Murinke* na istoku. Ime je metaforičnoga podrijetla i odnosi se na izgled visoke strme stijene. Apelativ je mletačkoga podrijetla, metafora koja ukazuje na oblik sličan vrsti broda na vesla koji je u prošlosti plovio Jadranom. Toponim *Galija* nalazimo i na Braču.

10. Gnjlina

je uzvorski predio na sjevernoj obali otoka, istočno od uvale *Mala Krušica* i zapadno od uvale *Crjeni*. Toponim spada u nazive koji se odnose na sastav tla, odnosno vrstu zemlje ‘gnjila’ (‘glina’) i česti su na jadranskim otocima. Istoimeni toponim nalazimo na Hvaru. Na Braču susrećemo sljedeće toponime izvedene iz istoga korijena: *Gnjila*, *Gnjilac*, *Gnjile*, *Gnjilo Brdo*, *Gnjivi Dolac*, *Gnjila Mur*, *Gnjilica*, *Gnjilišće*, *Gnjilovac* (Šimunović, 1972: 201).

11. Gūka

je uzvorski predio na sjevernoj obali otoka istočno od uvale *Piškera* unutar *Nečujma*, prema istoimenomu brežuljku nad njim. Apelativ *guča* ili *guka* slavenskoga je podrijetla od prasl. **glibъ*, **glbjlb* < ie. **gley-* u značenju ‘glina’ (stosl. *glinьно* ‘glinen’) što se odnosi na sastav terena. Takova vrsta zemlje nalazi se upravo na ovom području. Ispitanici na terenu smatraju da je *guka* isto što i *buka*, tj. da su se na tomu brežuljku zemljoradnici dovikivali, što je odjekivalo, „gučilo“.

12. Jāma

je obalni predio na krajnjemu zapadu otoka, na rtu *Ploški Rat*. Istoimeni toponim u pluralnom obliku nalazimo na Braču. Apelativ se odnosi na „jamu“ u morskome dnu, duboku oko 35 metara.

13. Kāmenice

je uzvorski predio zapadno od uvale *Vela Lida*, a odnosi se na kamene ploče nastale abrazijom mora. Na otoku Žirju nalazi se škroj *Kamenica* za kojega Skok (1950: 152) navodi da se radi o „vrlo karakterističnom nazivu koji se inače služi za oštrige“. Međutim, mišljenja smo da ni etimologiju toga toponima ne treba tražiti u imenu školjke.

14. Katrīda

je uzvorski predio na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od predjela *Pod Murinke* i *Pod Velu Ploču*. Metaforični toponim dalmatoromanski je leksički ostatak. Skok pod natuknicom „katrida“ bilježi oblik *katriga* uz prijelaz *-da > -ga* kao kasniji utjecaj mletačkoga oblika *carega* (Skok, 1972: 63).

15. Kažele

je ime uzmorskoga predjela na južnoj obali otoka u uvali *Stračinska*, između uvalicâ *Stračinska* i *Sajtija* na kojem su se nalazile takozvane *kažele* (< mlet. *caselo*), kućice za karantenu i dezinfekciju brodova u vrijeme kada je Šoltom harala epidemija kuge.

16. Koščê

je obalni predio na južnoj obali otoka između rta *Mali Kaval* i uvale *Grabova*. Elezović smatra (2005/06: 13) da je to mjesto u prošlosti zasigurno bilo stratište Šoltana, što u narodnoj predaji niti u sjećanju stanovništva nije ostavilo traga. Vjerojatnije je da se toponim odnosi na konfiguraciju kosih, izraženo izbrazdanih stijena.

17. Kòzjak

je obalni predio na zapadnomu dijelu otoka između uvala *Poganica* na zapadu i *Dugoraška (Podražanj)* na istoku. Toponim je zoonimskoga podrijetla.

18. Krájév Gāj

je uzmorski predio koji se nalazi na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka između uvala *Koška* na zapadu i *Gornja Krušica* na istoku. To je također ime i uzmorskoga predjela na zapadnomu dijelu južne obale otoka između uvala *Bolančina* na zapadu i *Mličnjak* na istoku. Ispitanici na terenu navode kako je toponim motiviran povijesno uvjetovanim promjenama te da je označavao državni, općinski (pojam nepoznat tadašnjemu stanovništvu), odnosno u svijesti i govoru stanovništva, tradicionalno, kraljev posjed.

19. Krížic Māli

je uzmorski predio na središnjemu dijelu južne obale otoka između uvala *Stankova* na zapadu i *Križic Mali* na istoku. Ime je dobio, kao i istoimena uvalica, prema brijegu *Križice* nad njime.

20. Krížic Vèli

je uzmorski predio na središnjemu dijelu južne obale otoka između uvale *Križic Mali* na zapadu i *Ždrila (Maloga Škojica)* na istoku. Ime je iste motivacije kao i *Križic Mali*.

21. Kvādār

je obalni predio na istočnomu dijelu južne obale otoka između uzmorskoga predjela *Čelinac* i rta *Donja Grlica*, zapadno od *Stračinske*. Ime je dobio zbog velikoga kamena u obliku kvadra koji je pao i ostao na obali.

22. Làbrina Rāpa

je obalni predio na istočnomu dijelu južne obale otoka, na istočnomu izlazu iz uvale *Vela Travna*, odnosno južnije od obalnoga predjela *Plitko* i sjevernije od rta *Vuk*. Radi se toponimu antroponimskoga podrijetla od nadimka obitelji Bavčević – Labrini. *Rapa* se odnosi na morfološki oblik krša (*rape quo vulgo dicitur lau* – bez sigurne ubicacije) (Šimunović, 2005: 239).

23. Māla Vrkjāča

je uzvorski predio na istočnoj obali uvale *Mijaluka*, na južnoj obali otoka. Toponim je nastao prema izgledu terena, od apelativa *vrtāča* > (*vrk(l)jača*) u značenju 'ljevkašta udubina u kršu'. Hrid *Vrkljača* nalazi se jugozapadno od Zlarina.

24. Plītko

je uzvorski predio na istočnomu izlazu iz uvale *Vela Travna*, južno od *Zaplava* i sjeverno od predjela *Labrina Rapa*. Radi se o krnjoj dvočlanoj sintagmi prema izgledu terena.

25. Plōče

je uzvorski predio na zapadnomu dijelu otoka, između uvale *Mala Lida* i *Poganica*, nazvan po ravnim stijenama. Lokalno stanovništvo taj predio zove još i *Zalīda*, zbog njegova položaja u odnosu na uvale *Vela Lida* i *Mala Lida*.

26. Plōški Rāt

je obalni predio na krajnjemu zapadnom dijelu između rta *Gaj* i uvale *Šešula*. Toponim je dobio ime prema velikim kosim glatkim pločama. Na karti austrijskoga Katastra iz 1830. godine toponim je zabilježen kao *Planski rad*.

27. Plōvci

je uzvorski jugoistočni dio masliničkog otočića *Polebrnjak*. Za etimologiju vidi *Plovci* u poglavlju Podmorske hridi.

28. Pōd Babāsovo

je uzvorski predio na južnoj obali otoka, između predjela *Križic Mali* na istoku i uvale *Stankova* na zapadu. Toponim je antroponimskoga postanja prema vlasniku zemljišta.

29. Pōd Balkūn

je uzvorski i podmorski predio na zapadu otočića *Balkun*. Za etimologiju vidi otočić *Balkun*.

30. Pōd Bīskupa

je obalni predio na južnoj obali otoka između *Mijaluke* i *Donje Punte*. Za etimologiju vidi rt *Pod Biskupa*. Na Lastovu se veliko kamenje u moru zove *Biskupi*, a *Fratar* je morski greben.

31. Pod Fāntove Bōre

je uzvorski dio istočno od uvale *Lestimerova*, na krajnjemu istočnom dijelu otoka. Toponim je antroponimskoga (Fantovi je nadimak obitelji Novaković iz *Stomorske*) i fitonimskog podrijetla.

32. Pōd Kacōlina Kūća

je obalni predio u uvali *Rogač*, nazvana prema nadimku člana obitelji Blagaić iz *Donjega Sela* – *Kacōla*.

33. Podkokošīca

je obalni predio na sjevernoj obali otoka, između uvala *Piškera* i *Supetar* u *Nečujmu*, imena zootoponimskoga podrijetla.

34. Pòd Mastrínke

je uzvorski predio obale južno od rta *Sipuja* i sjeverno od rta *Pod Fratre* na istočnoj obali uvale *Stračinska*. Ime je fitonimskoga podrijetla po apelativu *mastrinka*, stablo divlje masline (*Olea Oleaster*).

35. Pòd Mürinke

to je obalni predio na istočnomu dijelu južne obale otoka, između obalnih predjela *Potkriž* na zapadu i *Pod Velu Ploču* na jugoistoku. Toponim je antroponimskoga postanja prema nadimku Muričini koji nosi obitelj Zlendić iz *Gornjega Sela*.

36. Pòd Plòču

je uzvorski predio na jugoistoku otoka *Rudula*, imenovan prema izgledu stijene. Apelativ *ploča* je dalmatoromanski leksički ostatak.

37. Pòd Rùbićevo

je obalni predio na sjevernoj obali otoka između uvala *Komin* na jugu i *Žustova* na sjeveru u uvali *Rogač*. Toponim je antroponimskoga postanja; nalazi se pod kućom dr. Ive Rubića (Elezović, 2005/'06: 18).

38. Pòd Sèlena

je uzvorski predio na krajnjemu zapadu otoka između uvale *Šipova* na sjeveru i *Teploga Boka* na jugu. Ime je dobio po terenima *Vela* i *Mala Selen* koji se nalaze iznad njega.

39. Pòd Skalīne

je obalni predio na južnoj obali otoka, na istočnomu izlazu iz uvale *Mala Senska*, metaforične motivacije zbog stepeničastih stijena (*skaline* = *stepenice*).

40. Pòd Sòkole

je uzvorski predio na krajnjem zapadnomu dijelu otoka, na jugoistoku uvale *Šešula*. Toponim je zoonimskoga postanja i odnosi se na mjesto gdje su se legli sokolovi.

41. Pòd Tòc

je uzvorski predio na južnom dijelu otoka sjeverno od rta *Vranjac* i uvalice *Stračinska* unutar uvale *Stračinska*. Toponim ukazuje na prisutnost prirodne vode.

42. Pòd Vèlu Plòču

je obalni stjenoviti predio na istočnomu dijelu južne obale otoka, jugoistočno od uzvorskoga predjela *Pod Murinke* i sjeverozapadno od *Punte Krčavne*, odnosno uvale *Mijaluka*. Sjeverozapadno do ovoga uzvorskoga predjela nalazi se *red*, tj. hrid *Zvonik*, prema kojemu je toponim dobio ime. Imenica *ploča* je dalmatoromanski leksički ostatak grčkoga podrijetla.

43. Pòd zà Plāču

je uzvorski predio zapadno od uvale *Lestimerova*, a istočno od *Turskoga Boka* na istočnomu dijelu sjeverne obale otoka na kojemu se vide ostatci poljske kamene kućice urušena krova. Prema kazivanju ispitanika, na području iznad ovoga

predjela, gdje se nalazi kamena kućica, jeli su nadničari, tu se za njih kuhalo te je zbog toga predio nazvan *Za Plaču*. Međutim, mišljenja smo da je toponim nastao pučkom etimologijom i da bi podrijetlo trebalo potražiti u latinskoj riječi *palatium*. Na Braču toponimi *Polača*, *Polačine* označuju nekadašnje poljske kućice i okolno zemljište. Šimunović nalazi polazište u latinskomu *palatiu(m)* s promjenom protoničkoga *a>o* i izmjenom palataliziranog *t'>č* (Šimunović, 1972: 190). Oblik *pojata* Vinja izvodi iz latinskoga *palea+ata* (Vinja, 1951: 196). Stoga smatramo da toponim označuje područje ispod predjela koji se zvao **Za Polāču*.

44. Pogãniška Gláva

je obalni predio na zapadnomu dijelu otoka, zapadno od *Poganice*, imena metaforičnoga podrijetla. Za etimologiju vidi uvalu *Poganica*.

45. Pojĭlo

je obalni dio na sjeveroistočnomu dijelu otočića *Balkun*. Ovo ime u toponimiji označuje mjesto gdje se brodovima nosila voda kojom se napajalo blago, a *Balkun* je bio jedan od masliničkih otočića na koje su u prošlosti stanovnici s matičnoga otoka dovodili životinje na pašu.

46. Põldov Mekĩš

je uzvorski predio na istočnomu dijelu južne obale otoka, istočno od *Spilske Punte* i zapadno (ispod) od predjela *Veli Dolac*. Ime je dobio prema nadimku vlasnika terena – Poldu – iz obitelji Garbin iz *Gornjega Sela*.

47. Põšta Grmẽj

je uzvorski predio na sjeveroistoku masliničkoga otočića *Grmej*. Za etimologiju vidi istoimeni toponim u poglavlju Plićine – Podmorske hridi.

48. Potkriž

je obalni dio na istočnomu dijelu južne obale otoka na predjelu uz *Vidov Mekiš*, gdje se nalazi i uvala *Potkriž*.

49. Prãjci

je uzvorski predio na južnoj obali otoka, na istočnom izlazu iz uvale *Tatinja*, između *Tovarje Škine* na sjeveru i rta *Vodnjak* na jugu. Neki su naslijeđeni toponimi došli ravno pod udar kontaminacije, leksičke atrakcije i pučke etimologije. *Plaj* i *Plajce* došli su u vezu s hrvatskim *prag* i *pražac* pa je kontaminacija oblika stvorila na Braču *Prajce* za strmu obalu (Šimunović, 2005: 235). Na Mljetu je *prasac* obao kamen oplavljen morem. *Plaj* je apelativ grčkoga postanja (*plagia*) usvojen dalmatoromanskim posredništvom (Šimunović, 2005: 178) u značenju ‘obronak uz morsku strmu obalu’ (*prõjca* < *pløj(ca)* < dalm. *plagiu* < grč. *plagios*).

50. Prĩkorukẽ

je uzvorski predio na jugoistoku otočića *Rudula*. *Prikoruke* (nalijevo) je naziv za način „kalavanja“ mreže obrnuto od *s ruke* (nadesno).

51. Pripàlišće

je obalni predio na središnjemu dijelu južne obale otoka, između rta *Jorja* na zapadu i uvale *Medvidova* na istoku. Radi se o obradivoj površini s jasno vidljivim *ogradama* i ime treba povezivati uz krčenje terena paljenjem.

52. Ratãc

je uzvorski predio na zapadnomu dijelu sjeverne obale otoka, istočno od uvale *Mala Krušica*, deminutivnoga imena.

53. Savūra

je uzvorski predio na južnoj obali otoka, istočno od predjela *Katrida* i zapadno od predjela *Pod Velu Ploču*, zapadno od uvale *Mijaluka*. Ime je romanska posuđenica od tal. *zavorra* prema lat. *sabulum* u značenju 'otpatci koji ostaju obrađivanjem kamena'; 'sitni komadi kamenja', a negdje i 'sitan pijesak'. Podmorje toga predjela prekriveno je sitnim pijeskom, odnosno savurom.

54. Tovàrica/Tovàrja Škîna

je uzvorski predio na središnjemu dijelu južne obale otoka, na istočnoj obali velike uvale *Tatinja*, južno od garme *Hib*. Radi se o toponomastičkoj metafori jer obližnja stijena podsjeća na leđa *tovara*. Toponim je slavensko-romanskoga podrijetla, pri čemu je *škina* u značenju 'kralježnica', 'leđa' dalmatoromanski leksički ostatak.

55. Travičina

je uzvorski predio na sjevernoj obali otoka, nedaleko od *Gornje Krušice*, imena nastala zbog travnatosti terena.

56. Vèla Vrkjãča

je uzvorski predio na istočnoj obali uvale *Mijaluka*, na južnoj obali otoka. Za etimologiju vidi predio *Mala Vrkjača*.

57. Vèli Dòlac

je uzvorski predio na južnoj obali otoka, istočno od predjela *Vidov Mekiš*, istočno od *Spilske Punte*. Istoimeni predio nalazi se i na zapadnomu dijelu uvale *Stomorska*.

58. Zà Zmajînac

je obalni dio na krajnjem istoku otoka, na sjevernomu dijelu poluotoka *Bad*. Za pretpostaviti je da je toponim zootoponimskoga podrijetla i odnosi se na zmije. Zmajur je, na primjer, vrsta zmije vrlo prisutna na Šolti.

59. Živke

je uzvorski predio na južnoj obali otoka u uvali *Senska*. Toponim potječe od apelativa *živka* u značenju 'zipka', 'kolijevka' prema obliku predjela.

60. Zvonîk

je stjenoviti obalni predio, *red* na južnoj obali otoka, sjeverozapadno od predjela *Pod Velu Ploču*. Ime je metaforičnoga postanja zbog visine i izgleda *reda*.

61. Žoržine

je uzvorski predio na sjevernoj obali otoka, istočno od uvale *Strašelić*. Radi se o toponimu antroponimskoga postanja od imena *Giorgio*. Na tom predjelu nalaze se i *Zorzini Bočići*.

5. Zaključak

U članku je prikupljen i obrađen ukupno dvjesto devedeset i jedan obalni toponim otoka Šolte s ciljem predlaganja podrijetla imena za one toponime koji do sada nisu bili zabilježeni u jadranskoj toponomastici. Među njima je sedam imena za šoltanske otočiće, pet za morske grebene, četrnaest za pličine i podmorske hridi, sto dvadeset i osam za uvale, šezdeset i šest za rtove, deset za garme i šezdeset i jedan toponim za uzvorske predjele. Ti vrijedni jezični spomenici omogućili su bolje upoznavanje povijesti, običaja i ljudi ovog srednjodalmatinskoga otoka.

Prilikom ovog istraživanja koje se najvećim dijelom odvijalo na terenu, a temelji se na podacima dobivenima u razgovoru s lokalnim stanovništvom³⁰, dragocjeni su nam bili i podatci Dobroslava Elezovića (Elezović, 2005/'06: 5–23) koji je izradio popis toponima i akcentuirao ih prema izgovoru s kraja devetnaestoga stoljeća, dok je šoltanska čakavica bila još čista. Pored toga, proučavani su i stari pomorski peljari te katastarski podatci.

Toponimi otoka Šolte, kako je naglasio i Petar Šimunović (1964: 369), većinom su nastali u XVI. i XVII. stoljeću dolaskom novoga hrvatskog stanovništva koje je preuzelo samo manji dio starijih imena vezanih za stare nastambe (*Banje, Stomorska*) ili starije utvrde (*Gradina*). Obalni toponimi većinom su stariji, nastali od Hrvata koji su tu živjeli prije migracije novoga poljoprivrednog stanovništva naseljenoga daleko od mora kojim su plovili neprijateljski gusarski brodovi.

Mali je broj toponima iz predslavenskoga vremena, nastalih na području koje dugo nije bilo naseljeno hrvatskim stanovništvom, kao i onih iz doba mletačke vlasti u Dalmaciji. Semantička motiviranost i tipovi imena slični su ostalim otočnim toponimima na Jadranu.

Zamijećeno je da se govor stanovnika Šolte, od mjesta do mjesta, u nekim slučajevima u znatnoj mjeri razlikuje, kako u leksiku tako i u naglascima, te smo obalne toponime, odnosno litorime, koji se analiziraju u ovom radu, bilježili onako kako ih izgovaraju stanovnici kojima pojedini toponim teritorijalno pripada.

Toponimi su prema podrijetlu podijeljeni na romanske, gdje podrazumijevamo predslavenske i dalmatoromanske (kao što su npr. *Balkūn, Kašjūn, Piškēra*) te mletačke i talijanske toponime (kao što su npr. *Kažēla, Lantērna, Rūdula, Špirūn*), slavenske (kao što su npr. *Čelīnac, Kālebova Sfīna, Pripālišće, Zaščītak*) i višečlane

³⁰ Među ispitanicima, osobito su nam pomogli Špiro Delin, Blaženka Glavurtić, Šime Glavurtić Kavotov, Ante Jakovčević Martina, Ante Kalebić, Marin Kalebić, Stanka Kalebić, Dean Koludrović, Nikola Mateljan, Danica Mihovilović, Gabrijela Mihovilović, Filomena Puović, Josip Purtić zvani Veli Jože, Nataša Radman, Tone Radman i Dinko Sule.

toponime kombiniranoga podrijetla (kao što su npr. *Glāva Sàsskinje*, *Kðžjak Gārma*, *Širòka Pūnta*). U semantičkoj klasifikaciji, toponimi su podijeljeni u 9 skupina i to na imena od zemljopisnim pojmovima (kao npr. *Spìle*), prema izgledu i metafore (kao npr. *Līvka*), s obzirom na osobitosti tla (kao npr. *Kàmik*), s obzirom na obilježja (kao npr. *Hrìpavica*), po nazivima biljaka (kao npr. *Koromàšina Māla* i *Vèla*), po nazivima životinja (kao npr. *Vrānjac*), prema ljudskoj djelatnosti (kao npr. *Piškèra*), povijesno uvjetovana imena (kao npr. *Stračìnska*) te imena antroponimskoga postanja (kao npr. *Mìjaluka*). U etimološkoj analizi, toponimi su podijeljeni prema njihovim osobitostima na otočiće (kao npr. *Grmēj*, morske grebene/hridi (kao npr. *Vèli Oplòvac*), pličine/podmorske hridi (kao npr. *Ispovidnìca*), uvale (kao npr. *Medvìdova*), rtove (kao npr. *Rāžanj*), garme (kao npr. *Hrìpavica*) i uzvorske predjele (kao npr. *Savùra*).

Ponuđena etimološka tumačenja ne smatramo konačnima, kao što ni obrađeni toponimi ne predstavljaju cjelovitu toponomastičku građu Šolte, što ostavlja prostor daljnjim istraživanjima. Namjera nam je u skoroj budućnosti obraditi toponimiju otoka u cijelosti, uz bilježenje svih naglasnih oblika toponima, onako kako ih izgovaraju stanovnici svih mjesta na otoku Šolti, odnosno u obrađenu građu uključiti i toponime iz unutrašnjosti otoka kako bi se dobila cjelokupna toponomastička analiza otoka Šolte, a neki toponimi sačuvali od zaborava.

Literatura

- Andreis**, Mladen (1990). Povijest Šolte. Urednik Miro A. Mihovilović i sur. *Otok Šolta. Monografija* (str. 11–22). Zagreb: Vlastita naklada.
- Andreis**, Mladen (2011). *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Šolta: Općina.
- Arhidiaconus**, Thomas (1894). *Historia salonitana*, XXVI, Zagreb: F. Rački
- Baničević**, Božo (2009). *Dalmato-romanski ostaci u toponimiji Hrvatske*. Žrnovo: vlastita naklada.
- Barada**, Miho (1948). *Trogirski spomenici*. Zagreb: JAZU.
- Battisti**, Carlo; Alessio, Giovanni (1975). *Dizionario etimologico italiano*. Firenze: G. Barbera Editore.
- Bezić**, Živan (1990). Ime otoka Šolte, monografija Otok Šolta, M. Mihovilović i suradnici, Zagreb: Vlastita naklada.
- Boerio**, Giuseppe (1856). *Dizionario del dialetto Veneziano*. Venezia: Premiata tipografia di Giovanni Cecchini.
- Božić-Bužančić**, Danica (1999). Ivan Petar Marchi–Markić. Njegovo djelovanje i njegova oporuka. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 41, 181—202.
- Cortelazzo**, Manlio; Zolli, Paolo (2008). *Dizionario etimologico della lingua italiana*. Bologna: Zanichelli.
- Devoto**, Giacomo; Oli, Gian Carlo (2009). *Vocabolario della lingua italiana*.

- Milano: Le Monnier.
- Duplančić Leder**, Tea; Ujević, Tin; Čala, Mendi (2004). Duljina obalne crte i površine otoka na hrvatskom dijelu jadranskog mora. *Geodarija*, 9/1, 5–32.
- Elezović**, Dobroslav (2005/2006). Zemljopisni nazivi (toponimi) otoka Šolte. *Baščina*, 12/13, 5–23.
- Finka**, Božidar; **Šojat**, Antun (1974). Obalna toponimija zadarsko-šibenskoga kopna i šibenskog otočja. *Onomastica Jugoslavica*, 3–4, 27–65.
- Fisković**, Igor (1982). O ranokršćanskoj arhitekturi na otocima Braču i Šolti. JAZU, 8–9, 156–216 + table.
- Hraste**, Mate (1948) Osobine govora otoka Šolte, Čiova, Drvenika i susjedne obale, *Rad JAZU*, 272: 123–156. Hrvatski... (2002, 2004). *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Zagreb: Novi Liber.
- Jurišić**, Blaž (1964). Iz pomorske toponimike zadarskoga i šibenskog područja. *Pomorski zbornik*, 2, 985–1011.
- Kodrić**, Ana; Marasović-Alujević, Marina (2008). Toponimi romanskoga podrijetla na splitskom poluotoku. *Školski vjesnik*, 57, 1–2, 91–126.
- Marasović-Alujević**, Marina (2002). Un antico portolano dell'acquatorio della Dalmazia centrale. Atti del XIV Congresso dell'A.I.P.I., Spalato, 23–27 agosto 2000, Firenze: Cesati Franco Editore (str. 153–161).
- Marasović-Alujević**, Marina (2006). Terminologia militare italiana nella Spalato dell'epoca veneziana. Atti del XVI Congresso dell'A.I.P.I., (str. 555–561).
- ¹**Marasović-Alujević**, Marina (2011). Toponimi d'origine romanza sulle isole appartenenti alle acque di Spalato. *Rivista Italiana di Onomastica – RION*, XVII, 1; 55–66.
- ²**Marasović-Alujević**, Marina (2011). Tragovima Skokovih istraživanja – prilog etimologiji nesonima šireg splitskog akvatorija. *Folia onomastica Croatica* – u tisku.
- Pellegrini**, Giovan Battista (2009). *Toponomastica italiana*. Milano: Editore Ulrico Hoepli.
- Pianigiani**, Ottorino (1907). *Dizionario etimologico della lingua italiana*. Roma: Albrighi e Segati.
- Pinguinetti**, Gianni (1986). Nuovo dizionario del dialetto triestino. Modena: Del Bianco Editore.
- Rigutini**, Giuseppe; **Fanfani**, Pietro (1893). *Vocabolario italiano della lingua parlata*. Firenze: G. Barbera Editore.
- Rubić**, Ivo (1927). O imenu otoka Šolte. *Glasnik geografskog društva*, 13, 221–223.
- Rubić**, Ivo (1952). Naši otoci na Jadranu. *Odbor za desetogodišnjicu mornarice*, Split, Slobodna Dalmacija.
- Sabatini**, Francesco; **Coletti**, Vittorio (1999). *Dizionario italiano*. Firenze: Giunti.
- Skok**, Petar (1933). *Naša pomorska i ribarska terminologija na Jadranu*. Split: Hrvatska štamparija Gradske štedionice.

- Skok**, Petar (1950). *Slavenstvo i romanstvo na jadranskim otocima*. Zagreb: JAZU.
- Skok**, Petar (1971–1974). *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. I–IV*. Zagreb: JAZU.
- Skračić**, Vladimir (1996). *Toponimija vanjskog i srednjeg niza zadarskih otoka*. Split: Književni krug.
- Skračić**, Vladimir (2011). *Toponomastička početnica: osnovni pojmovi i metoda terenskih istraživanja*. Zadar: Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja.
- Šimunović**, Petar (1964). Izvještaj o onomastičkom istraživanju otoka Šolte, knj. 71, str. 361–369.
- Šimunović**, Petar (1966). *Onomastička istraživanja Velog i Malog Drvenika*. Zagreb: JAZU.
- Šimunović**, Petar (1972). *Toponimija otoka Brača. Brački zbornik 10*. Supetar: Skupština općine Brač. Savjet za prosvjetu i kulturu Supetar.
- Šimunović**, Petar (1977). Kulturnohistorijske, topografske i jezične bilješke toponimijske građe s područja nerežiške općine. *Akademija nauka i umjetnosti BiH. Radovi, LX, 19*, 109–110.
- Šimunović**, Petar (1985). Prvobitna simbioza Romana i Hrvata u svjetlu toponimije. *Rasprave Zavoda za jezik IFF, 10–11*, 147–200.
- Šimunović**, Petar (1986). *Istočnojadranske toponimija*. Sveučilišna naklada knj. 10. Split: Logos.
- Šimunović**, Petar (1987) Pristup jezičnoj i onomastičkoj problematici otoka Šolte, *Rasprave Zavoda za jezik*, 13: 147–161.
- Šimunović**, Petar (1990). Otok Šolta u ogledalu govora i svojih imena. U Miro A. Mihovilović i sur. (ur.), *Otok Šolta. Monografija* (str. 188–195). Zagreb: Vlastita naklada.
- Šimunović**, Petar (2002). Metaforičnost u toponimiji zadarsko-šibenskih otoka, *Čakavska rič, XXX, 1–2*, 55–63.
- Šimunović**, Petar (2005). *Toponimija hrvatskoga jadranskog prostora*. Zagreb: Golden Marketing.
- Tommaseo**, Niccolò; Bellini, Bernardo (1865). *Dizionario della lingua italiana*. Torino: Società l'unione tipografico-editrice.
- Vinja**, Vojmir (1951). *Romanski elementi u govorima i toponomastici o. Korčule*. Doktorska disertacija. Zagreb.
- Vinja**, Vojmir (1998). *Jadranske etimologije: Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku. I. A–H*. Zagreb: HAZU, Školska knjiga.
- Vinja**, Vojmir (2002). *Jadranske etimologije: Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku. II. I–Pa*. Zagreb: HAZU, Školska knjiga.
- Vinja**, Vojmir (2004). *Jadranske etimologije: Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku. III. Pe–Ž*. Zagreb: HAZU, Školska knjiga.
- Zingarelli**, Nicola (2008). *Vocabolario della lingua italiana*. Bologna: Zanichelli.

The Coastal Toponyms of the Island of Šolta

Summary

The authors have listed and etymologically analyzed the coastal toponyms of the Dalmatian island of Šolta as the result of their field research, interviewing the local population and studying the old land registries and nautical charts. Besides the contrastive methods, the results have been analyzed and processed by descriptive methods. By detailed terrain observation, 291 toponyms have been gathered, among which the most numerous are the names of the bays. The research also includes the toponyms which have never been studied in the toponomastics of the Adriatic coast (i.e. *Säskinja* < lat. *saxum* – stone, *Grměj* < lat. *grumum* – pile, *Rådula* < ven. *rotola* – species of sea-urchin, *Polëbrnjak* < Cro. *Rebro* – rib, *Špirün* < ven. *sperone* – rostrum of the ship, *Jorjã* < Cro. *orah* – walnut, *Obinüş* < Cro. *bjelušina* – (*inula verbasifolia*), *Pöd Mastrinke* < Cro. *mastrinka* – the tree of wild olive, *Präjci* < Dalm. *plagia* – hillside on the coast < Gr. *plágios* – kos – sloping, *Zã Zmajnac* < Cro. *zmajur* – species of snake < PS **zmbjъ*, *Žoržine* < Ital. *Giorgio*, *Dönje Vñe* < OS *vinъnъ*). For some names mentioned in the previous bibliography new etymological solution has been offered (i.e. *Balkün* < Lat. *balco* – pile; *Šipöva* < Lat. *siphonata* – draining, *Pëlegrin* < Lat. *St. Pelegrinus*). According to their origin, the toponyms have been classified into the Romance ones, which include the pre-Slavic and Dalmatoromance (i.e. *Kašjün*, *Komün*, *Piškêra*, *Stomôrska*), Venetian and Italian toponyms (i.e. *Kažëlale*, *Lantërna*, *Šëšula*, *Špirün*) and those Slavic formed in the period of the arrival of the first Croatian population to the island, as well as those more recent which are the result of the migrations of the new population (i.e. *Dragobrãca*, *Kälebova Sñna*, *Pripãlišće*, *Zaščítak*). The multi-word toponyms of the combined origin have also been studied (i.e. *Gläva Säskinje*, *Közjak Gârma*, *Širöka Pünta*, *Tovârja Škîna*). In the semantic classification, the toponyms are grouped in 9 categories: the names formed according to the geographic terms (i.e. *Güka*, *Jãma*, *Mãla Lîda*, *Spîle*), their appearance and metaphors (i.e. *Bîskup Rât*, *Görnja Gřlica*, *Lîvka*, *Mofîka*), according to the characteristics of soil (i.e. *Gnjilîna*, *Kãmik*, *Mãla Stinjiva*, *Saviûra*), according to their features (i.e. *Crvëni Rêd*, *Gržzavi Ratãc*, *Hrîpavica*, *Pöd zã Plãçu*), names of plants (i.e. *Grãbova Gârma*, *Koromãšina Mãla i Vëla*, *Mãslinica*, *Vëla Trãvna*), names of animals (i.e. *Kälebova Sñna*, *Mãla Golubînja Gârma*, *Pünta Govëdica*, *Vránjac*), activities (i.e. *Bãnje*, *Ceñnska Pasîka*, *Nã Kãbel*, *Piškêra*), historically conditioned names (i.e. *Fabrîca*, *Pogãniška Gläva*, *Stračînska*, *Tatînja Mãla*) and antroponyms (i.e. *Bûdva*, *Lesñmerova*, *Mijaluka*, *Vëla Marîncarãta*). In the etymologic analysis, the toponyms are according to their characteristics divided into: islands

(7) (i.e. *Grměj, Kàmik, Rûdula, Stîpanska*), reefs (5) (i.e. *Kälebova Stîna, Māli i Vëli Škojč, Māli i Vëli Oplövac*), shallows/sandbanks (14) (i.e. *Ispovidniča, Minadûra, Pŕdikoza, Ždrîlo*), bays (128) (i.e. *Bëgove Smökvè, Dešenjā, Medvîdova, Pogànica*), promontories (66) (i.e. *Bād, Dõnja i Gõrnja Gŕlica, Rāžanj, Sipùja*), caves (10) (i.e. *Gârma pòd Crjène Stîne, Hib, Hriṕavica, Māla i Vëla Golubìnja Gârma*) and sea tracts (61) (i.e. *Cŕno, Čelìnac, Katŕida, Savùra*). The authors conclude that the majority of toponyms on the island of Šolta are of Slavic origin, but numerous old Romance toponyms, which have been exposed to the Romance-Slavic linguistic symbiosis, have survived as well. All toponyms are accentuated according to the pronunciation of the local population, with five accents and pre-stress and post-stress length preserved. The authors also discuss the possible origin of the name of the island of Šolta, supplementing the previous theories by connecting the toponym with the pre-historic name *solta* meaning island.

Key words: onomastics, coastal toponyms, island of Šolta, etymology